

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Georgio martyre magno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

DE S. GEORGIO MARTYRE.
SANCTI GEORGII MAGNI MARTYRIS VITA
ET MARTYRIUM, AVTHORE SIMEONE

897

Metaphraſte.

Diocletianus Romanorum Imperator, ſcep-
tris indignè poſſeditus, & primus eorum, qui ſibi cum illo Romanum impe-
rium vindicabant, (tres enim erant) cum Auguſtus decla-
ratus eſſet Cæſar, omniaque ſibi tum aduerſus hoſtes, tum
in ſubiectis populis è ſententia cedere videret, magno ſtu-
dio, vt ſibi quidem videbatur, in eam curam incubuit, vt
diuinam beneuolentiam compararet. Summam enim pi-
etatem, & bonorum omnium finem, in eorum, qui dij vo-
cantur, cultu ſitam exiſtimabat. Quamobrèm aſſidua illis
& magnifica ſacrificia faciebat: inprimisque Apollinem,
vt rerum futurarum peritiſſimum, venerabatur: quem cum
aliquandò de quodam negotio conſuluiſſet, ità reſpondiſſe ferunt, vt eos, qui in ter-
ris iuſti eſſent, ſibi impedimento eſſe diceret, quo minùs vera, prænu-
nciaret, eorum-
que cauſa fieri, vt tripodum vaticinia falſa deprahenderentur. Opinioniſ igitur erro-
re deceptus miſer, ſcire vehementer cupiebat, quinam illi eſſent in terris homines
iuſti. Reſpondens autem è ſacerdotibus quidam + Chriſtiani ſunt, inquit, Imperator.
Hanc ille reſponſionem, tanquàm eſcàm, deuorans, bellum aduerſus Chriſtianos,
quod iam quieuerat, ruruſum excitauit. Statim igitur arma, quæ aduerſus ſcclera com-
parata ſunt, in homines innocentes exerceri; & in omnes prouincias ediſta cædis
plena miti coeperunt. Videre licebat carceres adulteris, & ſicarijs, & flagitiſis ho-
minibus vacuos: eorum autem, qui Chriſtum Deum ac Saluatorem faterentur, ple-
nos. Videre licebat, veteribus & vſitatis cruciatuum generibus, tanquàm leuioribus,
repudiatis, grauiora quædam excogitari, quibus plurimi quotidie Chriſtiani paſſim
afficiebantur.

23. Aprilis.

Diocletia-
nus demo-
num cultor
præcipuus.

Eius ſeuicia
in Chriſtia-
nos.

Cum autem ad Tyrannum variæ criminum delationes aduerſus Chriſtianos vndi-
que, inprimisque ab Orientis procuratoribus veniſſent, quòd ediſta ipſius contemne-
rent, qui ſe Chriſtianos profitebantur, quorum numerus iniri non poſſet, ad eò vt vel
in propria religione viuere ipſis permittendum eſſet, aut bello repente nihil eiſmodi
opinantes opprimi deberent: ille, his omnibus auditis, animi celans indignationem,
& præſe ferens humanitatem, Præfectos omnes ad ſe, præcipueq; totius Orientis Pro-
curatores accerſiuit. Qui cum celeriter omnes conueniſſent, Senatu conuocato, ſuam
aduerſus Chriſtianos ſeuitiam patefaciens, Imperator iuſſit, vt quid quiſque de re pro-
poſita ſentiret, in medium proferret. Cumque alij aliud dicerent, ad extremum ipſe vi-
rus euomuit, deorum religione nihil eſſe præſtantius aſſerens. Cuius ſententiam cum
alij comprobâſſent, ruruſum, Si meam, inquit, beneuolentiam magnificatis, quandò ità
ſentitis, ſtudioſè operam date, vt Chriſtianorum religionem ex vniuerſo imperio meo
prorsùs expellatis. Quod vt faciliùs perficere valeatis, ego vobis totis viribus fauebo.
Omnibus autem approbantibus & collaudantibus, Senatui & ipſi Diocletiano viſum
eſt, ea de re iterum & tertio ad populum referre.

Alij eius
ſententiam
approbant.

Tunc in exercitu aderat etiam admirabilis Chriſti miles Georgius, qui in Cappado-
cia non obſcuro loco è Chriſtianis parentibus natus; in vera pietate iam inde ab ipſa
pueritia fuerat inſtitutus. Hic cum ad pubertatè nondum perueniſſet, patrem in certa-
mine pietatis egregie pugnanteſ amifiſi, è Cappadociaque cum matre in Palæſtinam,
vnde erat oriunda, ſe contulit: vbi multæ illi poſſeſſiones & ingens erat hæreditas. Ob
generis igitur nobilitatem, cum iam & corporis pulchritudine, & atate ad militiam
aptus eſſet; Tribunus militum eſt conſtitutus. Quo quidem in munere cum virtutem
ſuam in bellicis certaminibus, ſeq; ſtrenuum militem oſtendiſſet, Comes à Diocle-
tiano conſtitutus eſt; antequàm Chriſtianus eſſe cognoſceretur. Cum autem eo tem-
pore mater è vita diſceſſiſſet, maioris cupidus dignitatis, maximã è diuitijs ſibi relictiſ
partem accepit; & ad Imperatorem profectus eſt. Tunc autem vigefimum ætatis an-
num impleuerat.

S. Georgius
ſit tribunus
militum.
Itè Comes.

Cum igitur primo ſtatim die tantam in Chriſtianos crudelitatem animaduertiſſet,
& Senatuſconſultum mutari non poſſe, opportunum ad ſalutem tempus illud exiſti-
mans, omnem pecuniam & veſtem celeriter pauperibus diſtribuit, ſeruosque præſen-
tes

Omnia ſua
dat paupe-
ribus.

tes libertate donauit, deque absentibus, quod sibi videbatur, constituit: & tertio Concilij die, quo Senatûs decretum confirmandum erat, & Principum crudelitatis autorum sententiæ comprobandæ, aut refellendæ: ipse, omni formidine humana reiecta, & solum Dei timorem in animo conseruans, hilari facie & mente tranquilla in medio confessu stetit, & ad hunc locutus est modum; Quousquë tandem, ô Imperator, & Patres conscripti, & Quirites, bonis vti legibus soliti, furorem vestrum in Christianos augetis, legesque aduersum illos iniquas sancietis, & homines innocentes persequimini: & ad eam, quæ vos, an vera sit, ignoratis, religionem eos, qui veram didicere, compelleris? Hæc idola non sunt dei; non sunt, inquam, dei. Nolite per errorem falli. Christus solus est Deus, idemque solus Dominus in gloria Dei patris. Per ipsum facta sunt omnia; & Spiritu sancto eius omnia reguntur & conseruantur. Aut igitur vositem veram agnoscite religionem; aut certè illos, qui eam colunt, nolite dementia vestra perturbare.

Oratio eius
pro Christi-
anis.

Confans
responsum
eius.

His verbis attoniti, & inopinata dicendi libertate percussis, oculos ad Imperatorem omnes conuerterunt; audituri, quid nam is ad ea responderet. Imperator autem, tanquam perfrictis tonitru auribus, iracundiæ impetum in se cohibens; Magnentio cuida ex confidentibus amico, qui tunc erat Consul, annuit, vt Georgio responderet. Hic propius ad se illum accersens; Ecquis, inquit, tibi istius audaciæ & magnæ in loquendo libertatis est author? Veritas, inquit Georgius. Tum Consul subiecit? Quis est veritas? Respondit Georgius; Christus ipse, quæ vos persequimini. Ergo tu quoque; Magnentius inquit, Christianus es? Ego seruus sum Christi mei, respondit Georgius; eoque confusus, in medio vestrum vltro constitit, vt veritati testimonium exhiberem. His verbis populo concitato, & alijs alia dicentibus, incertus quidam rumor exaudiebatur, vt fieri in tanta multitudine consuevit.

Diocletianus ei blanditur.

Praclarè
respondet.

Tunc Diocletianus, silentio per præcones indicto, cum, defixis in sanctum iuuenem oculis, eum agnouisset, sic illum est allocutus; Et olim nobilitatem tuam admiratus, ætatemque honore dignâ existimans, te ad maiores prouexi dignitatis gradus? & nunc, quanuis ad perniciem abutaris dicendi facultate, tamen quia prudentiam & fortitudinem tuam diligo, tibi quæ vtilia sunt, consulo tanquam pater, horrore te, ne rei militaris commoda deseras, neve ætatis florem contumacia tua cruciatibus subijcias; sed dijs sacrificans, maiora à nobis expectes præmia, qui pietatem tuam remunerabimus. Sanctus autem Georgius respondit; Vtinam potius tu ipse, Imperator, per me verum Deum agnoscens, ei sacrificium laudis ab ipso quaesitum offerres; præstantior enim atque immortalis teregno donaret. Siquidem illud, quo nunc potiris, cum sit caducum & fragile, celeriter corruiatque dilabitur. Quamobrèm & ea, quæ ex ipso proueniunt, cum sint fugacia, nihil possidentibus prosunt. Itaque nullum ex ijs meam in Deum pietatem labefactare, nullum cruciatuum genus timorem illius ab animo meo excutere poterit, aut mortis formidinem iniicere. Hæc vir sanctus dum loquitur, Imperator totus ira percitus, nec permittens, vt faceret dicendi finem, satellitibus iubet, vt eum è Concilio hastis expulsus, in carcerem conijciant. Celeriter illi faciunt imperata; sed cuspis, quæ viri sancti corpus attingit, instar plumbi reflectitur, & os martyris laudibus personat.

In carcerè
coniectus,
dire affligitur.

Vide sup-
plij genus
immane.

In carcerem igitur deductum, humi prosternunt, & eius pectori lapidem ingentem imponunt. Vtrunque enim Tyrannus imperauerat. At vir sanctus id patienter ferens, Deo non destitit vsque ad sequentem diem gratias agere. Cum enim dies illuxisset, rursus eum Imperator ad quaestionem vocauit. Et cum videret illum lapidis pondere defatigatum; Respuistine, inquit, Georgi, an adhuc in errore permanes obstinatus? Cui grauius vir sanctus respondens; Adeone, inquit, Imperator, ignauum me putas euasisse, vt tam paruo ac puerili supplicio à religione deficerem; & pietatem abnegarem? Prius ipse torquendo defatigaberis, quam ego tortus. Ego te, inquit Diocletianus, supplicij ita puerilibus afficiam, vt tibi celeriter vitam eripiant. Iubet igitur rotam prægrandem afferri, mucronibus vndique præfixam, ad eamque virum sanctum alligari, paratisque in ea gladijs dilacerari. Pendeat in acre rota; inferiùs autem aderant tabulæ, in quibus densissima erant spicula præfixa, gladijs similia, partim rectas habentia cuspides, partim aduncas ad hamorum similitudinem, partim cultros coriarios imitantia. Cum igitur rota per gyrum tabulis appropinquaret, & vir sanctus, tanquam agnus, tenuioribus loris & funiculis ita constrictis, vt intra carnem absconditi inhærerent, vincus esset, & per gladios, volente rota, transire cogeretur,

acutissima eorum acie corpus exceptum dilaniabatur, & scorpionum more contortum discabatur. Hoc ille supplicij genus strenue perferens, primum quidem magna voce precabatur, deinde secum ipse tacite gratias agebat Deo, nec suspirium quidem vllum edebat. Mox bonum temporis spatium, tanquam dormiens, conqueiuit.

Diocletianus igitur eum mortuum existimans, laus deosque collaudans. Vbi est, inquit, Deus tuus, Georgi? Cur te ex hoc ludicro supplicio non liberauit? Cum autem iussisset eum ab illa machina solui, ipse ad sacrificandum Apollini profectus est. Ceterum magna nube statim exorta, & maximo tonitru erumpente, vox desuper emissa est, quam multi exaudiuerunt ita differenter: Ne timeas, Georgi, tecum enim sum. Paulo post autem, qualis nunquam antea, serenitas successit, & vir candidis vestimentis indutus, rotæ assistere, visus est, qui facie coruscanti manum martyri porrexit, & ipsum complexus saluere iussit. Nemo autem audebat ad eum propius accedere, neque ex illis, qui illum asseruabant, neque ex ijs, qui missi fuerant, ut ipsum à rota soluerent, quoad is, qui apparuerat, ex eorum conspectu discessit. Tunc à machina solutus visus est sanctus martyr, & præter omnium expectationem incolumis constitit, & Deo gratias agebat, ac Dominum inuocabat. His perspectis, milites ingenti stupore correpti, rem Imperatori adhuc in templo sacrificanti denunciant, sancto etiam Georgio coram constituto. Quem cum adspiceret Imperator, primum quidem ita se rem habere non credebat, & illum Georgium negabat esse, sed alium ei similem esse dicebat, aut eius certe simulacrum, quod spectatores deluderet. Verum cum accuratius illum contemplant, qui assistebant, agnouissent, & martyr ipse se Georgium esse diceret, obmutuerunt.

Porrò ex adstantibus duo, dignitate prætoria decorati, quorum vnus Anatolius, alter Protoleo vocabatur, cum antea in Christi religione essent initiati, re admirabili conspecta, plenam fidem conceperunt, & sublata voce dixerunt: Vnus est Deus magnus & verus Christianorum. Hos igitur confestim Imperator extra ciuitatem duci, atque, iudicata causa, iubet obruncari. Multi præterea ad Dominum se conuerterunt, in seipsis fidem continent, qui liberè loqui non audebant. Sed & Imperatrix Alexandra veritatem agnouit, quem liberè loqui incipientem Consul abduxit, ac priusquam de illa rem intelligeret Imperator, domum dimisit. Hæc Diocletianus indignè ferens, cum ratione nihil agere posset, iussit sanctum virum statim in foueam calcis recens extinctæ coniectum, in tertium vsque diem asseruari, nè qua ex parte excogitari auxilium posset. Cum igitur vincens ad eiusmodi supplicium duceretur, magna voce sic precabatur: O conseruator afflictorum, ô præsidium eorum, qui persecutione vexantur, ô spes illorum, de quibus nulla est spes, Domine Deus meus, exaudi preces serui tui, & adspice me, ac miserere mei. Libera me Domine ab insidijs aduersarij, & concede mihi, vt ad finem vsque nominis tui confessionem immutabilem conseruem. Nè derelinquas me Domine, propter iniquitates meas, nè quando dicant inimici mei: Vbi est Deus eius? Ostende potentiam tuam, & nomen tuum illustra in me inutili seruo tuo. Mitte angelum tuum, indignitatis meæ custodem, qui Babylone fornacem in rorem commutasti, & sanctos pueros tuos incolumes conseruasti, quoniam benedictus es in secula, Amen. His dictis, ac toto corpore signo Crucis munito, in foueam, gaudens & laudans Deum, ingressus est. Ministri autem, qui missi fuerant, omnibus, vt iussi fuerat, peractis, reuersi sunt.

Diocletianus verò, cum tertius adesset dies, accersitis quibusdam è militibus, dixit: Infelices illius Georgij, quem propter eius pueritatem & contumaciam in calcis foueam coniecistis, ne monumentum quidem volo sectatoribus eius extare, nè, dum ab illis colitur, gloriosæ infantiæ capti cupiditate, in perniciem ruant. Ite igitur, & si quid ex miseris illius ossibus adhuc reliquum est, defodite, atque in perpetuum abolete. Hæc milites mandata cum accepissent, quanta potuerunt celeritate, profecti sunt, sequente magna populi multitudine, vt quid factum futurum ve esset, perspicerent. Expurgata igitur calce, intus reperiens est vir sanctus habitu splendido, tanquam è conuiuio veniret, qui, manibus in caelum sublatis, Deo pro vniuersis eius beneficijs gratias agebat. Egresso autem illo, & nullum læsi corporis signum circumferente, tam admirabili spectaculo qui conuenerant obstupentes, vno omnes ore Georgij Deum collaudabant, & magni esse dicebant.

Interea dum morantur milites, ac tempus terunt, rumor ad Diocletianum peruenit. Qui cum sanctum Georgium statim accersisset, stupore attonitus, sic eum est allocutus:

Martyris
fortitudo.Diuinitus
sanatur.Duo Prece
res palam
Christum
confiten
tur.Impera
trix credit.Martyris
precatio.

Dan. 3.

Nota de si
gna Cru
cis.In calce
manet in
columis.

locutus: *Aperi nobis, Georgi, vnde tibi hæc adsint, & quibus abs te artibus fiant.* Arbitror enim te, ad magicæ artis ostentationem, Crucifixi religionem simulare, vt præstigijs ad stuporem omnes adducas, & te magnum ostendas, ac Deum tuum, quisquis est, decorum omnium præstantissimum prædices. Ego quidem, respondit vir sanctus, existimabam Imperator, ne os quidem posse vos aperire in eius Dei contemptum, qui nulla in re non potens est, & ex huiusmodi angustijs in se sperantes liberat. Verum, quando in tam profundum erroris barathrum, urgente diabolo, decidistis, vt ne illa quidem vestræ oculis cernitis, miracula credatis, sed præstigijs appelleris, vestræ equidem cæcitatem deploro, ac miseros censeo, sed indignos tamen, quibus respondeam, puto. Nunc, inquit Diocletianus, cognoscam, an nobis cernentibus, res facias admirabiles, & nos, quibus respondeas, indignos putes. Sed vel inuitus habebis, qui medeantur tibi. Tunc iubet ferreas crepidas afferri, oblongis clauis præfixas, easque in conspectu suo accensas, ardentisque in vtrunque ipsius pedem induci, ipsumque vapulantem vsque ad carcerem trahi. Irridensque dicebat: *Quam velox cursor es, Georgi. At martyr, cum tam acerbè traheretur & vapularet, secum ipse exultabat: Curre, inquit, Georgi, vt apprehendas. Sic enim curris, vt non incasum. Deinde Deum suum inuocans, dicebat: Respice de cælo, Domine, & vide laborem meum, & audi gemitum compediti ferui tui, quoniam multiplicati sunt inimici mei, & odio iniquo oderunt me propter nomen tuum. Sed tu ipse sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea, & da mihi patientiam vsque in finem, ne quando dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum. Ità precabatur, dum ad custodiam, in quam coniectus fuit, perueniret, afflictus ex vulneribus, quæ ardentis crepidarum clauis pedibus eius inusserant.*

Ardentes
ferreas cre-
pidas eius
pedibus ad-
hibentur.
1. Cor. 9.

Cum autem totum illum diem ac noctem, quæ subsecuta est, Deo gratias agens trásegisset, postridiè accitus, in conspectu adstitit Imperatoris, qui iuxta publicum theatrum sedebat. Aderat & Senatus vniuersus. Sanctum igitur virum Imperator conspicatus ità rectè incedentem, vt si ex crepidarum molestia nihil acciperet impedimenti, magna cum admiratione. *Quid est, inquit, Georgi? Num ad voluptatem & gratiam crepidæ tibi repertæ sunt? Sanè quidem, sanctus Georgius respondit, Imperator. Tunc ait Diocletianus: Audacia deposita, modestè obtempera, & magicis artibus reiectis accede, ac dijs propitijs sacrificata, alioquin multis alijs cruciatibus affectus, hac dulci vita tandem spoliaberis. Quam stulti, Georgius inquit, videmini, qui Dei mei potentie præstigijs nomen imponatis, eiusque præsidia magicis artibus comparantes, ludicras demonum, qui à vobis coluntur, fallacias tam impudenter iactetis. Acri voce, truci que ad spectu Diocletianus martyr orationem interpellans, adstantibus imperauit, vt os eius cæderent. Sic, inquit, inquit, doceatur, Imperatores non esse contumeliosos afficiendos. Deinde iussit, vt neruis bubulis tandiù vapularet, dum caro eius cum sanguine terræ aglutinaretur.*

Oscius cæ-
ditur.
Vapulat
neruis bu-
bulis.

Cum autem sanctus martyr ità crudeliter exercuciatus, nihil hilaritatem vultus immutaret, Imperator admiratione plenus, ad eos, qui proximè aderant, conuersus. *Ego quidem, inquit, hæc non virtutis & fortitudinis, sed magicæ artis opera dixerim. Magnètius autem ad eum ait: Est hoc in loco, imperator, vir quidam magicæ artis peritissimus, quem si iusseris accersiri, Georgius celeriter victus, oraculis tuis succumbet. Statim igitur accersitus magus, adstitit coram Imperatore. Ad quem Diocletianus: Quæ, inquit, homo iste nefarius egerit, præsentibus omnibus sciunt, quomodo autem illa perfecterit, vestrum tantum est intelligere. Aut igitur præstigijs eius dissolutis, modestum & temperantem hunc nobis redde, aut magicis medicamentis ex hac vita celeriter extrude, vt proprijs tandem artibus captus, debitam mortem experiatur. Id enim cum iam statuissem, viuere tamen adhuc permisi. Athanasio autem (hoc enim illi mago nomen erat) omnia se facturum postridiè promittente, Imperator virum sanctum in vinculis custodiri iubens, è tribunali descendit. Ipse verò custodiam rursus ingressus, Deum vocabat, dicens: Admirabilis sit misericordia tua, Domine, super me, & dirige gressus meos ad confessionem tuam, & perface cursum meum in fide tua, vt in omnibus laudetur nomen tuum.*

Ita in custo-
diam.

Postero autem die, cum Diocletianus in altiori loco pro tribunali sederet, magum adesse iussit. Ille autem præstod fuit, prudentium grauitatem præ se ferens, & medicamenta quædam in testaceis vasculis ostendens, ait Imperatori: Adducatur nunc reus, & sentiet omnino, dijs coadiuantibus, medicamentorum meorum vires. Si enim insanum hunc vis in omnibus, quæ iubes, dicto audientem efficere, hanc sorbe-
at po.

at potionem. Et pariter proferebat vnum medicamenti vasculum. Sin apud tribunal tuum amaram huius mortem mavis videre, hoc bibat. Et paruulum alterum vasculum demonstrabat. Euestigiò sancti Georgii adduci iubet Imperator, & adstanti ipsi. Iam iam, inquit, Georgi, magicæ artes tuæ aut omninò dissoluentur, aut desinēt. Ac iubet ipsum per vim sumere paratum pharmacum. Ille autem hauriens ipsum intrepidè nihil ex illo sensit incommodi. Deniquè nulla rei nouitate secuta, gaudens adstabat, dæmonum fraude illusa. At Imperator insaniēs, alteram quoq; ipsi potionem iussit dari, atque vt biberet cogi. Diuus autem Georgius, vi non expectata, ac sorbens, eodem modo incolumis auxilio diuino & gratia seruatus est. Obstupuit autem Imperator pariter cum toto Senatu, sed & ipse Athanasius spectaculo rei. Ac non multò post dixit martyri: Quousquè tandem nos factis tuis ad stuporem adducis? Quandiù nobis verum non fateris, qua scilicet ratione, quæ tibi admora sunt tormenta, contempseris, & medicamentorum, quæ in manibus sunt, iniuriam effugeris? Agedùm pande nobis omnia clementer audituris.

Potionem magicam bibit illa. Item aliã.

Tunc beatus Georgius respondebat; Nè nos existimes, Imperator, humanis seruari consilijs, sed Christi inuocatione, eiusque potentia, quibus etiam freti, cruciatus nihili facimus, iuxta arcanam illius disciplinam. Diocletianus autem: Quanam, est, inquit, isthæ Christi tui disciplina? Diuus Georgius respondit; Cùm prouideret vestra in peius diligentiam, suos ille domesticos confirmans instituit, nè timerent eos qui corpus occidunt, & superuacanea nè curarent. Capillus, inquit, de capite vestro non peribit, & quantum mortiferum quid biberitis, vobis non nocebit. Deniquè ausculta, ô Imperator, hæc est vera eius promissio, vt breuiter declarem. Qui in me crediderit, opera, quæ ego facio, & ipse faciet. Diocletianus: Quæ autem, inquit, vos opera eius esse dicitis? Diuus Georgius respondit; Cæcos illuminare, leprosos curare, claudos dirigere, surdis aures aperire, spiritus eijcere, mortuos in vitam reuocare, atque his similia. Conuersus ad Athanasium Imperator: Tu, inquit, quid dicis ad hæc? Respondit Athanasius; Miror quomodo hic mansuetudinem tuam mendacijs refellens, fallere imperium tuum sibi posse persuadeat. Nam multa quidem beneficia à dijs immortalibus quotidie consequimur, & ipsorum bonitate multis bonis fruimur: sed mortuos ad vitam reuocari hoc tempore nequaquam vidimus. Hic autem mortali fidens homini, & Crucifixum Deum colens, maximorum signorum impudenter ipsi testis est. Verùm quando coram nobis omnibus fatetur Deum suum talia fecisse, & veram eius promissionem experiri sperantes in eum, ac quæcunque ipse fecerit, eos quoque facturos, mortuum ipse excitet coram te, & tunc nos quoque illius Deum, vt magnipotentem, venerabimur. Ecce igitur mortuus in arca exaduersò posita, quem ego noueram, paulò antè sepultus est. Hunc si Georgius excitauerit, reuera vicerit.

Marth. 10.
Luc. 21.
Mar. 16.
Tohan. 14.

Admiratus Imperator consilium Athanasij, id vt tentaret, annuit. Erat autem arca magna eregionè stans tribunalis, dimidij stadij interuallo. Tunc Magnentius assistens Imperatori, petijt diuum Georgium, quibus adstringebatur, vinculis relaxari, & ad ipsum. Nunc, inquit, Dei tui mirabilia opera ostende, & nos cunctos ipsi per fidem conciliabis. Sanctus Georgius: Consul mi, inquit, Deus, qui de nihilo creauit omnia, nec impotens est per me mortuum hunc suscitare. Sed mentibus vestris per errorem deceptis, quid verum sit, intelligere non potestis. Tamen propter adstantem populū id, quod tentandi gratia petitis, per me Deus efficiet, nè hoc quoque magicæ ascribatis. Ecce enim in vestro omnium conspectu magus, quem adduxistis, nec incantatione vlla, nec cuiusquam deorum vestrorum potentia hoc fieri posse, verè confessus est. Sub oculis igitur & auribus omnium vestrum circumstantium, Deum meum inuoco. Cùm hoc dixisset, genibus flexis, propemodùm lachrymans Deū rogabat, & surgens, voce magna sic precatus est: O æterne Deus, Deus misericordiæ, Deus omnium vniuersi, atque omnia potens, qui spes in te sperantium non confundis, Domine Iesu Christe, exaudi me miserum seruum tuum in hora hac, qui sanctos apostolos tuos in omni loco & in omnibus prodigijs & signis exaudisti, & da huic generationi malæ signum ab ea petitum, & suscita mortuum in vna positum, in confusionem non colentium te, in gloriam tuam, & Patris, & Spiritus sancti. Obscuro, Domine, demonstra ijs, qui circumstant, te esse Deum solum altissimum super vniuersam terram, & ipsi cognoscant te esse Dominum potentem, & tuo nutui omnia subiacere, & tuam esse gloriam in æternum, Amen. Et Amen ab eo prolato, sonus factus est magnus, adeò vt contremue-

Precatur Christum.

Gggg rint

rint omnes. Tum relecto loculo, atque humi tegumento lapsus, resurgens mortuus, cunctis videntibus de vna exiliuit.

Mortuum excitat.

Statim igitur exorto populi tumultu, plerisque plaudentibus, & Christum summum Deum extollentibus; Imperator eiusque familiares obstupescences, & incredulitatis pleni, primùm quidem adhuc magum esse Georgium dicebant; & spiritum introducere in fraudem spectatorū. Vt verò eum, qui à mortuis resurrexerat, hominem verè agnouerunt Christum inuocantem; accurrentemque ad diuum Georgium, atque ipsi adherentem, prorsus consilij inopes obmutuere. Athanasius autem accurrens, ad sancti pedes procidit, Christum clara voce vocans Deum omnipotentem, ac martyrem obsecrans pro seipso, vt sibi eorum, quæ per ignorantiam commisisset, veniam deprecaretur. At longo post temporis spatio Diocletianus silentium populo indicēs, ita locutus est; Videtis fraudem, viri? Cernitis horum malitiam præstigatorum? Pessimus hic Athanasius sui similimo, & eiusdem artis studioso occultè fauens; pharmaca, quæ nobis pollicitus est, non propinauit, sed potiùs incantamentorū vim habentia, ad nos ipsos decipiendos. Quocirca Georgius illis offensus minimè est; quin potiùs impudentior factus, mortuum se suscitaturum pollicitus est; quem ipsi fictæ mortis specie defunctum, ad prauum consilij sui exitum excitare sinxerunt.

Athanasius cum alio necatur.

His dictis, Tyrannus ilicò Athanasium iuberet vnà cum eo, qui reuixerat, in dicta causa, securibus cædi, vt qui clara voce Christum Deum solum prædicassent; sanctum verò martyrem Georgium carceri inclusum, in vinculis esse; donè à muneribus publicis vacans, quid de illo faciendum sit, deliberet. Hisque constitutis, in regiam se recepit. Sanctus autem Georgius carcerem ingressus, spiritu exultabat, & gratiarū actione Deum proferebatur; Gloria, inquit, tibi Domine, qui non confundis sperantes in te. Gratias tibi ago, quòd mihi adiutor vbique extitisti; quòd maioribus me quotidie beneficij afficis; & indignitatem meam exornas. Dignum me fac Deus, Deus meus; qui celeriter videam gloriam tuam; diabolo tandem confuso.

S. Georgius redit in carcerem.

Dum autem ipse esset in carcere, quicumque Christi fidem imberant, propter ea, quæ peracta erant, ad ipsum profecti, & tradita custodibus pecunia, ad eius procedebant pedes, & apud eum manebant; ex quibus multi etiam ægrotantes, per Christi signum & nomen ab eo curati sunt. Inter quos etiam vir quidam, Glycerius nomine, priuata fortuna, arans, altero ex bobus (vt sapè cōtingit) humi collapsus & abiecto, & tantum non expirante, posteaquàm de sancti viri fama à quibusdam didicit; currens in carcerem, bouis iacturam deplorabat. Tandem arridens huic sanctus Georgius; Abi, inquit, lætus; Christus enim meus bouem tuum ad vitam reuocauit. Ille autem verbis credens, & currens, inuenit, sicut dixerat ei vir sanctus. Mox verò ne paululum quidem moratus, reuersus est, & ad Martyrem accurrens; per ciuitatem voce magna clamabat; Magnus est certè Deus Christianorum. Comprahendentes igitur ipsum milites quidam, qui ipsi fortè occurrerant, per satellites rem Imperatori nunciauere. Is autem furore plenus, & ne ipsum quidem adspiciens; nec dignum, quem interrogaret, existimās, gladio obruncari extra urbem iussit. Hic ergò Glycerius gaudens, & tanquàm ad conuiuium aliquod vocatus, currebat ante milites à quibus ducebatur; & magna voce Dominum inuocabat, orans, vt martyrium sibi baptismatis loco poneretur; atque ita vitam finiuit. Tunc quidam è Senatoribus apud Imperatorem sanctum Georgium accusabant, quòd in carcere sedens, fama populum cōmoueret; multosque à dijs abducens; ostentis magicis Deo adiungeret crucifixo. Itaque ad quæstionem rursus ducendum videri; & si respiceret; absolendum; sin in eadem permaneret infania; è vita tollendum.

Signo Crucis multos ægros curat.

Glycerius gladio caeditur.

Imperator igitur, adhibito in consilium Magnentio; iussit in diem posterum iuxta Apollinis templum tribunal sibi parari; vt publicè de sancto quæstionem haberet. Nocte autem illa orans martyr in carcere, ac paulum obdormiscens; vidit in somnis Dominum propria manu se subleuatem, & amplectentem; & corona capiti suo imposita, dicentem; Nè time; sed bono animo esto. Ecce enim iam dignus factus es, qui mecum regnes. Nè igitur tardaueris; sed properè ad me veniens, paratis fruere. Experrectus autem, & gratias Deo alacrius agens, carceris custodem ad se vocauit, ipsumque rogabat; Hoc, inquit, vnū abs te, frater, peto; concede, vt puer meus ad me ingrediat; habeo enim, ipsi quod dicam. Annuente autem custode, ingressus est puer, qui extra carcerem expectabat; & dominum suum in vinculis veneratus; flens humi iacebat. Sed sanctus illū erigēs lachrymantē, vt bono animo esset, hortatus est, visaque nunciavit;

Christus S. Georgium conuincit.

uit? Celeriter, inquit, me, fili, Dominus meus vocabit. Postquam igitur ex hac vita migravero, accepto hoc meo misero corpore, quemadmodum ante discessum meum statui, itineris tui duce Domino, domum, quam habitare soliti sumus, prope Palæstinam, contende? omnibusque peractis, quæ ibi præscripta sunt, Dei timorem habeto, à Christi fide non deficiens. Illo verò promittente non sine magna vi lachrymarum, se, Deo adiuvante, studiosè omnia curaturum, vir sanctus illum amplexatus dimisit.

Atque postero die sedens Diocletianus in tribunali sibi parato, in ipso Solis ortu martyrem ad se venire iussit, iramque compescens, cœpit omni cum mansuetudine eum sic alloqui: Nonne tibi videor, Georgi, maxima humanitate & amore plenus esse, qui erga te tam mitis sum? Nam mihi dii omnes testes sint, ut me valde tuæ tædæ adolescentiæ, tum propter florem pulchritudinis tuæ, tum propter prudentiæ gravitatem animique constantiam. Ac volebam quidem, si respuisses, ut mecum pariter habitares, & secundas à nobis obtineres. Dic igitur nobis ad hæc tu quoque quid sentias. Sanctus Georgius: Oporrebat, inquit, Imperator, hoc tuo erga nos studio declarato, non tam multa in nos per iracundiâ mala facere. Hæc ille verba libenter audiens, subiicit: Si velles mihi, ut patri, amanter obsequi, omnes istos, quos pertulisti, cruciatus maximis honoribus compensarè. Sanctus Georgius: Si vis, inquit, posthæc in templum ingrediamur, deos, qui à vobis coluntur, ad specturi. Illic igitur Imperator exurgens magna cum lætitiâ, Senatui & omni populo per præconem edicit, ut in templum eant. Simul verò extollebat populus Imperatorem, & dijs suis victoriam, dum iter in templum faceret, ascribebat. Vbi verò omnes ingressi sunt, indicto silentio, & sacrificio iam parato, intuebantur omnes martyrem, sperantes proculdubio ipsum sacrificaturum. Ipse autem ad Apollinis statuum accedens, extensa manu: Ecquid, inquit, à me sacrificium vis suscipere ut Deus? Atque eodem tempore signum Crucis expressit. Dæmon verò statuâ inhabitans, huiusmodi vocem emisit: Nō sum Deus, non sum, sed neq; mei similitum quisquā. Vnus est Deus solus, quem prædicas. Nos autè ex angelis ipsi ministrantibus apostata facti, ob invidiam homines decipimus. Tum sanctus respondit: Quo pacto igitur hic manere audeas, me cultore veri Dei præsentem? Atque, hoc dicto, tonus quidam ac fremitus luctui similis ex statuâ emittebatur. Omnes autem simul ad terram lapsæ, contritæ sunt. Tunc conuersi quidam de populo, tanquam furore concitati, sacerdotibus incitantibus, correptum sanctum virum vinculis constrinxerunt, atque inter verberandum clamabant, dicentes: Tolle magum hunc, Imperator, tolle antiquam nostram nobis ingrata sit vita.

Hoc igitur tumultu concitato, & fama per urbem breui discurrente, Imperatrix Alexandra, cum fidem Christi occultè apud se habere amplius non posset, celeriter prodijt, & cum populi tumultum, & S. Georgium procul vinctum cerneret, nec ad eum præ turba posset accedere, clamans dicebat: Deus Georgij, adiuua me, quoniam tu es Deus solus omnipotens. Sedato autem populi tumultu, Diocletianus sisti coram se virum sanctum iussit, & insanienti similis, ad ipsum: Tales, inquit, benignitati meæ gratias rependis, foedissimum caput? Sic dijs sacrificare solitus es? Cui sanctus Georgius: Ità planè sacrificare didici, Imperator insane, & sic deos tuos colere nō ui. Erubescere in futurum dijs talibus acceptam referre salutem tuam, qui ne sibi ipsi quidè afferre opem possunt, neque seruatorum Christi præsentiam valent sustinere. Dum verò hæc diceret sanctus, ecce Imperatrix quoque in medium procedens, eundem, quem antea, coram Imperatore sermonem habebat, & ad pedes viri sancti procumbens: Tyranni dementia cōspuebat, maledictis deos lacerans, eorumque cultores detestans. Imperator autem ad eam: Quid tibi, inquit, accidit, Alexandra, quod huic mago & incantatori adharens impudenter, à dijs recessisti? Illa verò acriter eum repellens, ne dignum quidem censuit responsione.

Impius igitur Diocletianus furore repletus, de sancto nihil amplius quæsivit, sed ab eo iritatus, & dum sacrificium sperat, subuersos ab eo deos suos videns, ad hæc Imperatricis mutationem animaduertens, atque illius causa iracundior factus, huiusmodi sententiam contra martyrem & nobilissimam tulit Imperatricem; Pessimum Georgium, Galilæum sese dicentem, & qui tum deos, tum me ipsum conuicijs multis affecit, denique qui contra illos arte sua magica usus est, cum Alexandra Imperatrice beneficijs eius corrupta, & pari dementia in deos ipsa quoque, maledicta cōiiciente, gladio obtruncari iubeo. Statim igitur ij, quibus hoc mandatū erat, sanctum corripientes, vinculum extra ciuitatem ducebant. Tracta pariter cum ea nobilissima est Imperatrix, quæ

Vide fallaciã diaboli.

Nota vim S. Crucis.

Egregiè seipsum pudefacit dæmon.

Alexandra Imperatrix palam suam fidem testatur.

Sententia in SS. Georgium & Alexandrâ.

Imperatrix
reddit spi-
ritum.

dum abduceretur, alacri animo orabat, labra mouens, & oculos in cælum frequen-
tissimè intendens. At ubi ad locum quendam venit, vt consisteret petiuit. Ijsque, qui
trahebant, concedentibus, super vestem sedens, & caput in genua reclinans, spiritum
Deo reddidit. Huius rei causâ martyr Christi Georgius Deum extollens, ipsique gra-
tias agens, multa cum alacritate incedebat, orans, vt suus quoque cursus rectè peri-
ceretur, & postquàm ad præfinitum locū appropinquauit, clara sic voce precatus est:

Benedictus es, Domine Deus meus, quoniam dentibus quarentium me lacerandū
non permisisti, nec inimicos meos super me latos esse passus es. & quoniam liberaſti
animam meam, vt passerem de laqueo venantium. Nunc item exaudi me, Domine, &
mihi assiste seruo tuo in hac vltima hora mea. & libera animam meam ab iniquitate
aërei hostis maximi, & spirituum eius. & ea, quæ isti in me per ignorantiam peccaue-
runt, nè veritas crimini, sed veniam tuam & amorem tuum illis concede, vt & ipsis
contingat pars in regno tuo cum electis tuis. Suscipe etiam animam meam cum ijs,
qui à seculo placiti sunt tibi, obliuiscens omnium, quæ tam scienter, quàm inscienter
commisi. Recordare, Domine, inuocantium magnificum nomen tuum, quoniã be-
nedictus es & gloriosus in secula. Amen. Hæc deprecatus, & cum gaudio collum pro-
ferens, beato capite detruncatus est vigesimotertio die Aprilis, egregiam confesio-
nem perficiens, cursum consummans, fidem seruans impollutam. Vndè etiam coro-
nam iustitiæ repositam habet.

S. Georgius
decollatur.

Hæc sunt maximorum certaminum strenui victoris trophæa. Hæc sunt cõtra inimi-
cos eius præclara facinora, & prælia gloriosa. Qui sic certauerit, incorrupta atque
æterna corona donabitur. Cuius precibus vtinam nos quoque partem iustorum as-
sequamur, colloquemurque ad dexteram Domini nostri Iesu Christi. Cui gloria, ho-
nor & adoratio in secula seculorum. Amen.

ALOYSIUS LIPOMANVS EPISCOPVS VERO- NENSIS PIO LECTORI.

NE mireris, amantissime Lector, si alteram tibi magni martyris Geor-
gij vitam paulò post primam, legendam offerimus. Illam enim ex
Veneta à Metaphraste, hanc verò ex Cryptæ Ferratæ bibliotheca à
Pasciarte, eiusdem beati martyris seruo, scriptam habuimus. Quæ li-
cèt in paucis quibusdam dissimiles videantur, ea tamen dissimilitu-
do non in re, sed in ordine potius consistere videtur. Ea verò, quæ
vnus tacuit, alter suppleuit. Vtraque igitur cum sequente Encomio
legenti iucunda erit, cum in sancti huius martyris gestis enarrandis plurimum conue-
niant. Fecimus hoc eò libentius, quòd apud Latinos nostros de gloriosissimo & cele-
berrimo martyre nihil, quod fide dignum esset, legebatur. cum constet inter apocry-
phas scripturas connumerari passionem sancti Georgij martyris, quæ olim à sanctissi-
mo Gelasio Papa reprobata est. Nè quis autem putet hanc historiam, quam nos in lu-
cem proferimus, à duobus iam dictis authoribus contextam, eandem esse, quam ipse
beatissimus Gelasius reprobauit, sciat ipsam Orientalis Ecclesiæ testimonio con-
firmari, in qua singulis annis recitatur in compendium redacta. Itaque
posthac habebis, quo in martyris inuicti solennijs animum tuum ab-
undè oblectare possis. Vale, & sancti huius patrocinijs te
summoperè commenda. Mira enim sibi ex in-
timo corde addictis beneficia præ-
stitit, & in posterum
præstabit.

MAR.

DE S. GEORGIO MARTYRĒ.
MARTYRIVM SANCTI ET MAGNI MAR-
TYRIS GEORGII, A PASICRATE EIVS

905

seruo scriptum.

Nostri quidem Saluatoris Iesu Christi regnum cum eternum sit, neque aliquod temporis principium habuit, neque vllum vnquam finem habebit. Eius verò omni ex parte laudandus & celebrandus aduentus, quo tempore Dei filius ex Maria virgine carnem sumpsit, & homo factus presens in terris fuit, per totum orbem terrarum effulsit, Apostolorum doctrina & prædicatione his nunciatus, qui meruerunt, vt in sanctorum hominum sorte numerarentur. Quæ res & mirabilis fuit, & naturam omnem ac sapientiam superauit. Multis autem incredibilis visa est propter admirabilem, & quæ hominum opinionem superabat, eius rei magnitudinem. Incredibile, inquam, id visum est illis, qui errori seruebant. Quamobrè omnes, qui terrena & falsa huius mundi gloria detenti erant, diuinæ providentiæ mysterium, ignominiam & nugas quasdam existimabant: sanctaque illa Dei hominis facti, & salutaris eius regni prædicatione, à Iudæis quidem scandalum, à gentibus verò stultitia putabatur. Et tamen nihilominus Deo ipsi placuit, per multam & admirabilem seruatorum suorum tolerantiam, humanum genus ad veram ac salutarem religionem conuertere.

23. Aprilis.

Aduentus Christi in terras multis visus incredibilis.

1. Cor. 1.

Accidit autem, vt tempore illo, quo satanæ ipsius superstitio & idolorum seruitus in hominibus dominabatur, Diocletianus Romanorum imperio potiretur, qui pestis profectò quædam fuit, & contra Christi gregem fera valde agrestis, inanium idolorum errori nimium addictus. Erat illi amicus quidam, qui sentiebat idem, quod ille, & impietate mirum in modum exercebat. Huic nomen erat Magnentius, qui secundas in imperio tenebat, & aduersus Christianos insania quædam efferebat, colendorumque idolorum impietate nimia efferebatur. Vnà igitur consultarunt, quidnam fieri oporteret ad Christianorum culturam omninò de medio tollendam, & ad omnes homines deorum suorum cultui subijciendos. Erant enim idolorum errori, quo animæ ipsæ perdebantur, valde inhiantes, Apollini præsertim, perdendorum hominum duci.

Diocletianus sanissimus tyrannus.

Cùm igitur simul consultassent, edicta scripserunt Diocletiani Imperatoris nomine ad omnium prouinciarum ac regionum Præsides, Tribunos, & qui magistratu aliquo fungebantur. Literarum autem forma hæc erat; Diocletianus maximus semper Augustus, æternus Imperator, omnibus per omnem prouinciam ac Romanorum ditionem Ducibus, Præsilibus ac magistratu aliquo fungentibus, salutem. Quoniam ad diuinas nostras aures fama quædam peruenit, quæ non mediocriter nos perturbauit, heresim quandam valde impiam eorum, qui Christiani dicuntur, vigere cœpisse, quippe qui Iesum, quem Maria quædam Iudaica foemina peperit, vt Deum colunt. Apollinem verò magnum illum deum, Mercurium, Dionysium, Herculem ac Iouem ipsum, per quos nostræ Reipublicæ pax data est, contumeliosis maledictis insectantur, venerantes, vt Deum, Christum illum, quem Iudæi, tanquam maleficum, in cruce suffixerunt; hæc de causa edicimus, vt omnes Christiani, tam viri, quam mulieres, per omnes vrbes ac regiones supplicij acerbissimis subijciantur, nisi dijs nostris immolare, & errorem illum suum abijcere voluerint. Et si quidem paruerint, veniam illis dari volumus, sin minus, gladio pereuti, & morte pessima puniri. Illud autem scitote, si hæc diuina nostra edicta neglexeritis, eadem, quas & illi dabunt, pœnas vos daturos.

Literæ Diocletiani contra Christianos.

His literis per omnem urbem ac regionem propositis, & persecutione magna contra Christi gregem erumpente, ita vt multi ex ijs, qui valde insignes erant, post plurimos cruciatus animo remissione facti sint, Diocletianus ipse magis magisque insanians, omnem Senatam ad se conuocauit, omnesque magistratus & militares tribunos. Qui cum eodem conuenissent, rursus consultabat, quomodò ex imperio suo Christianorum genus omninò delere posset. Cùm verò tam ij, qui vnà federent, quam qui assisterent Imperatori, metu detenti, se id prompto animo facturos dixissent, quod in mentem illi veniret, Diocletianus hanc habuit orationem;

Christianorum atrox persecutio.

Gggg 3

Mihi

Mihi quidem, charissimi auditores, nihil nostra in deos pietate videretur præstabilius. Nam & imperium ipsum nobis, & hominibus omnibus salus ab illis data est. Iustum igitur censemus, deos ipsos perpetuis sacrificijs compensandos: eos verò Christianos, qui adhuc extant, & deos nostros contemnunt, omnium generum cruciatibus tan diu subiiciendos, quoad istorum impia superstitio dissoluatur, & mortis genere turpissimo extinguatur. Itaque ad hæc ipsa omnes vna voce responderunt: Nos, maxime inuictissimi, meque Imperator, vestra diuinitatis in omnibus providentiam amplectimur, & immortales deos honorari volumus, quemadmodum & vestrum imperium iubet. Si quis verò posthæc extiterit, qui vel cogitatione ipsa Christum nomet, omnium generum morri subiiciatur.

Diocletiano omnes magistratus assentiunt.

Cum impius ille Tyrannorum Senatus ad hunc nefarium & peruersum modum decreuisset, & eiusmodi edicta proposuisset, omniumque generum tormenta contra Christianos homines excogitasset, & multi Christianorum inimici diligenter inquirent, (quippe quod aptissimum tempus sibi oblatum viderent) si quem Christianum inuenire possent: eo tempore, vt in obscura nocte, stella quædam clara & splendida effulsit, preciosa illa Christi margarita, Georgius, qui fuit meus dominus & Christi miles. Ille multorum deorum errorem & idolorum superstitionem, velut nubem quandam, exterminauit: & perfecta cælestique mente salutaris prædicationis diem proprio certamine omnibus ea re dignis illustrem ostendit. Qui foedissimi Imperatoris Diocletiani minas nihil metuens, non tam multorum Principum, qui cum illo erant, furorem, non exercitum, non denique proposita tormenta aliquo modo cogitans, sed in ea omnia, quæ verè terribilia sunt, intentum animum habens, religioso cordis sensu hæc secum dicebat: Quid cessas, Georgi, cum Deus ipse eos inuitet, qui ad eius nuptias ire volunt? Patet factus est thalamus nuptialis, coena parata est, quid cessas intrare, priusquam ianua claudatur? Præstò est nunc Iesus, qui Crucem propter nos sustinuit. Clamat ille: Nolite timere eos, qui corpus occidunt, animam verò non possunt occidere. Recordare, Georgi, Euangelica illa documenta, & verum illud Domini promissum: Qui confessus fuerit me coram hominibus, confitebor & ego illum coram Patre meo, qui in cælis est. Vita huius breuem umbram ac citò prætereuntem, æternæ illi vitæ ne præferas, neque vanam mundi gloriam cælesti spei anteponas: quoniam omnis gloria hominis est tanquam flos agri. Paulisper sustine, & cum angelis perpetuò exultabis.

Matth. 22.

Matth. 10.

Ibidem.

Esa. 40.

Hæc cum secum ipse voce non elata, sed tam clara, quæ audiri poterat, collocutus esset, & consilio valde bono cogitationem suam confirmasset, non solum Tyrannorum minas non extimuit, sed etiam veritatem ipsam verbis ac factis prædicauit, & propositam tormentorum multitudinem irridens, suis certaminibus maximam sanctissimæ Christi Ecclesiæ doctrinam, & pulcherrima reliquit monumenta. Erat sanctus hic martyr Georgius genere Cappadox, nobilis, moribus ac facultatibus valde illustris, diuina quadam prudentia ornatus, atque tribunatibus plurimis functus. Aderat autem tunc ille vna cum exercitu Imperatori.

Genus 5. Georgij.

Vide egregiam sancti martyris fortitudinem.

Ierem. 10.

Cum igitur tantam insaniam ab idolorum seruis aduersus Christum exerceri vidisset, celeriter pecunias & facultatem omnem suam pauperibus distribuit. Cumque se athletarum more ad stadium subeundum exuisset, & in medio regij tribunalis, Senatusque & omnium militum illic sedentium, eorumque, qui magistratu aliquo præditi assistebant, præsentis animo stetit, alta voce: Christianus, inquit, o Imperator, ego sum, qui fretus vero & cælesti Deo ac rege Christo, in medio vestrum stare non sum veritus. Miror autem tanto in istis idolis colendis errore vos detineri, & æternum ac vitentem Deum ignorare, qui omnium opifex est, & tibi regnum istud dedit. Quamobrem, Imperator, & omnes, qui hic vna sedetis, nolite dæmonum errore ac fallacia decipi. Dij enim, qui cælum & terram non fecerunt, dispareant. Nos verò Christiani vnum Deum Patrem adoramus, & vnum Dominum Iesum Christum filium Dei, per quem facta sunt omnia, & vnum Spiritum sanctum Dei, Trinitatem perfectam in vna diuinitate & regno. Quapropter & hic pie viuimus, & post mortem vitam æternam expectamus. Vestra autem simulacra, quæ colitis, reuera nugæ sunt, & risu digna, cum & fabulæ sint, & nihil veri in se habeant: nam diaboli inuentum hoc fuit, quod perniciem atque interitum ijs affert, qui mentem illis adhibent.

Hæc cum ille dixisset, Magnentius, qui secundas post Imperatorem tenebat, & illi erat valde charus, intuens in Georgiū: Quod nam, inquit, est nomen tuū? & quis nam

es tu,

es tu, qui tantum audacia præ te fers? Respondit Georgius; Ego primo & præcipuo nomine Christianus appellor? ut verò apud homines vocor; Georgius sum, cum irà Deo meo placuerit: oportet enim me copiosum & vberimum caelesti Deo meo pietatis fructum offerre. Tunc in eum intuens Diocletianus, velut sæuus aliquis draco: Audio, inquit, Georgi, prudentia & fortitudine semper te probatum, & honoribus à regali nostra prouidentia dignum fuisse habitum. Agè igitur dijs nostris immola, nè pessimè moriaris? sed nostra humanitate magis frui possis, & honorem ac diuitias copiosiores, fidutiamque maiorem apud nos ipsos assequaris. Ita nunc vana fidutia tua nihil tibi proderit.

Ad hæc Georgius; Vtinàm, ô Imperator, me ferres, & verum atque vnicum Deum agnosceres, ut & caeleste regnum mereri posses. Ista enim potestas tua ad breue tempus est; tuaque promissa atque illecebræ nunquam meæ in Deum pietatis stabilitatem commouere poterunt. Tui honores tecum sint; & promissa tua illi habeant, qui tibi obtemperant. Ego enim Christum habeo caelestem Imperatorem, qui contra satanam & eius ministros victoriam & gloriam mihi præbet. His commotus Imperator, & furore accensus, iussit veçte illum irà verberari, ut eius viscera in terram funderentur. Quo facto, eius corpus sanguine circumfusum erat? veçtis verò, ut plumbum, in posteriorem partem reflectebatur. Tunc dixit sanctus Georgius; Gratias tibi ago; Domine Iesu Christe, quoniam gladium à ministro diaboli sustulisti, & eius contra nos fremitum deiecisti. His commotus Diocletianus, & ira multa repletus, iussit eum de ligno deponi, & in carcerem duci; eiusque pedes in ligno grauiter extendi, & in ipsius pectore lapidem magnum imponi. Lapide autem imposito, qui vix baiulari potuit, alta voce sanctus Georgius dixit; Gratias ago tibi Deus, quòd dignus sim factus, qui onus acciperem, quod pectori & cordi meo imponeretur; quodque meæ in te confessionis stabilitatem firmare debeat.

Dirissime verberatus sanctus martyr.

In carcere crudeliter premitur.

Crastino autem die suggestit satanas Diocletiano, & ijs, qui cum ipso erant, ut iuberent rotam quandam valde magnam multo & vario artificio componi. Facta igitur fuit rota gladijs vndique armata, in quam iniquus ille Tyrannus iussit sanctum virum iniici. At ille ut in eum locum ductus fuit, & tristem illam machinam diaboli arte compositam vidit, in eam intuens dixit; Domine Iesu Christe, gratias tibi ago, quòd in hanc sortem me vocasti. Tu igitur, qui fuisti fixus in Cruce inter duos latrones, & ipse immortalis mortem gustasti, ut à morte hominem eriperes, da mihi, quaeso, stabilem & immobilè tuæ fidei confessionem in hac hora, & serua animam meam ab hac diaboli machina. Hæc cum dixisset, in eam machinam iniectus est; grauiterque depressum eius corpus, in multas partes discissum fuit. Quo facto, Diocletianus Imperator & eius amicus Magnentius, elata voce dixerunt; Vidistis omnes, qui hic præsentis estis, quòd non sit alius deus, nisi Apollo, & Neptunus, Hercules, Iupiter, & magna Diana? Vbi nunc est Georgij Deus? Quarè non venit ille, & eum è manibus nostris liberauerit?

Terribile supplicium.

Cum igitur in rotâ illius tormento eum manere iussisset, ad prandium se contulit. Hora autem decima sonitus magnus è caelo factus est, & vox hæc: Esto fortis; Georgi, & sententiam firmam tene? multi enim per te ad fidem meam conuertentur. Qui verò erant illic carnifices, & eum custodiebant, sonitu illo percussi, dicebant; Magnus est Deus Christianorum. Angelus autem Domini venit, & è tormento illo martyrem dissoluit? cuius corpus cum sanum restituisset, illum salutans; Gaude, inquit, Georgi, & crede in eum, qui te corroborat; Christum, & cursum tuum perface. Ecce enim nos expectamus, perfectæ confessionis coronam tibi dari. Surrexit autem Georgius lætus, & proprio Domino gratias agens, inambulansque psalmos illos canebat: Exaltabo te Deus meus Rex, & benedicam nomini tuo in seculum, & in seculum seculi. Dirige gressus meos Domine, & non dominetur mei omnis iniustitia.

Martyr diuinitus confirmatur, & eripitur.

Psal. 144.
Psal. 118.

Cumque in eum locum venisset, vbi Apollinis statua erecta erat, inuenit illic Imperatorem ac Magnentium, & omnes Imperatoris amicos; sacrificia & debacchationes idolis suis offerentes. Cum igitur propius accessisset, alta voce; Agnosce, inquit, me, ô Imperator, & eum Deum, qui à me tibi nunciatur; quique me de manibus tuis, & à lerali machina, quam ipse opinabaris morti me tradituram esse, omninò eripuit? Erratis igitur vos idolis sacrificia offerentes. Tunc Imperator in eum intuens; Tu, inquit, quis es? Tunc ille; Georgius ego sum, tuo iussu in rotâ coniectus, quem & dereliquisti in multas partes à rota dissectum? me enim mortuum existimabas, qui & veni, ut tibi ostenderem Deum illum, quem tu ut imbecillum cõtemnebas, posse nos à mor-

te eripere. Tunc Imperator iussit eum detineri: secum tamen cogitabat, eumque valde inspiciebat, num non ipse reuera, sed eius imago esset, qui morte violenta sublatu fuerat, & eos illuderet. Magnentius autem dicebat similem illi esse. At sanctus Georgius. Ego, inquit, Georgius sum Christi seruus. Ne erretis in istis idolis: sed scitote Christum posse illos etiam a mortuis excitare, qui spem suam in eo collocarunt, eosque a vestris manibus liberare.

Duo tribuni credunt in Christum, & occiduntur.

Cum vero martyrem ipsum vidissent, & hæc ab illo audiissent Anatolius & Protoleo Tribuni militum, crediderunt in Deum cum familijs suis. Itaque alta voce dicebant, Vnus Deus est, qui a Christianis colitur: ipse Deus solus. Hæc autem cum Imperator audiisset, iussit omnes illos extra urbem in locis desertis obruncari. Cum igitur illi ad martyrium proficiscerentur, vna voce clamabant: Domine Iesu Christe, accipe animas nostras, & in regnum illud tuum, quod nulla successione mutatur, nos perducas, neque tarditatem nostram, quam in tui nominis confessione, & fide ostendimus, pro peccato nobis imputes: sed fac ut nihil nos impediatur, quo minus redemptionem peccatorum consequamur.

Imperatrix Christum confitetur.

Hæc omnia cum Imperatrix Alexandra de sancto martyre Georgio audiisset, ipsa etiam Domino credit, & ad Imperatorem accedens, liberè clamauit; Christiana ego sum, ego serua sum illius Dei, quem Georgius colit. Hæc cum illa diceret, Magnentius: Dic, inquit, Imperatrix Alexandra: Quare Christum laudans, deos ipsos contemnis? Illa vero: Quod melius est, ego appetens, id, quod ignobilius & peius est, contempsit. Hæc cum dixisset, domum redijt, interea Christi timorem in corde seruans & fidem immobilem. Imperator autem furore percitus, iussit sanctum Georgium in lacum conijci, ardentem ex materia illa, quæ dicitur asbestos, quæque non nisi post tres dies extingui solet: iussitque custodes ipsos diligenter obseruare, ne insidiam aliquam fierent. Post tres autem dies Imperator præcepit militibus, ut illuc profecti, ossa illius, quem morte violenta interfectum existimabat, tollerent, & cautè in terra occultarent, ne aliquid ex ipsis inueniretur. Cum igitur milites ipsi ad lacum illum venissent, vnà cum illis & multitudo magna ad spectaculum venit, & materia, quæ asbestos dicitur, sublata, sanctus martyr Georgius inuentus est nulla omninò corporis parte læsus. Angelus enim Domini vnà cum illo erat, Christi curam in eum exercens.

S. Georgius mirè confertur a Deo

Cum igitur illum vidissent, omnes clamauerunt: Magnus est Deus Christianorum. Hæc cum audisset Imperatrix Alexandra, ipsa etiam venit ad eum locum, clamans: Vnus Deus est, quæ Christiani colunt, neque alius est præter ipsum, qui ex omnibus angustijs seruos suos eripit. Crediderunt autem & milites, qui missi fuerant, ut eum à lacu illo educerent. His auditis, Imperator iussit magnam militum manum illuc proficisci, & sanctum eum virum cõprehendere, & ad se ducere. Adducto igitur martyre, sedens Imperator in tribunali cum Senatu suo: Quis, inquit, est, qui te viuam reddidit? Tum sanctus Christi martyr Georgius ait: Si audiueritis rursus, minimè credetis. Illud tamen scitote, Imperator, Christum Dei filium ab omnibus tormentis tuis me seruare, & omnes, qui eum inuocant, à laqueis diaboli eripere. Tunc Imperator iussit ferreos calceos componi, clauos rectos habentes & ignitos, quibus eius pedes induti, huc atque illuc agerentur. At sanctus martyr cum sic agitatus ambulare non posset, secum dicebat: Propera, Georgi, ad sortem illam, quæ te apprehendit. Et lachrymans, irà Deum precabatur: Domine Deus meus, saluator eorum, qui affliguntur, refugium illorum, qui persecutiones patiuntur: patientia eorum, qui nominis tui causa ærumnas perferunt, ne me derelinquas: sed da mihi patientiam vsque ad finem, ne dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum.

Calcei ferrei cum clavis ignitis ei adhibentur.

Cum primùm autem preces compleuit, venit vox à calo, dicens: Esto bono animo, Georgi: tecum enim sum. Statim autem eius corpus sanatum fuit. Cumque martyr in carcerem coniectus fuisset, eo die, qui deinceps consecutus est, ante tribunal stetit. Imperator vero illi dixit: Quousque temeritatem tuam ostendens, tormenta feres, & magicis artibus in dies magis utens, nos à te decepti iri putas? Ausculta igitur mihi, & dijs immola. Tum Georgius Imperatori, & his, qui cum illo erant: Ego, inquit, Dei mei auxilia expectans, & omnia vestra tormenta sustinens, sanus ante vos confitto. Solius igitur Dei potentiam testimonio meo confirmo, qui & paratus sum omnes vestros cruciatus perferre propter spem, quam in Christo meo collocaui. Vos autem, quæso, quam spem habetis in istis idolis, quæ cum vitæ sint expertia, & nihil sint, à vobis tamen frustra coluntur? Ne igitur ampliùs vestræ ruinae commune ludibrium alijs proponatis:

Fortiter respodet Imperatori.

tis + pudeat que vos tandem deos nominare illos ipsos, qui luxurijs, nugis, fabulis & caedibus studentes, in hoc mundo paulum vixerunt? & nunc igne illo, qui nunquam extinguetur, puniuntur, qui & vos omnes expectat, a quibus dii coluntur.

Hæc cum Imperator & Senatus audiissent, iusserunt nertis quibusdam ingentibus mirum in modum martyrem verberari. Cumque id diutius fieret, Imperator & Magnentius ei dixerunt; Quousque, miser, non nobis obtemperans, dijs ipsis immolabis, vt honoribus magnis doneris? Ego, inquit sanctus Georgius, viuenti Deo quotidie sacrificium laudis offero, qui me liberabit de manibus vestris, & caelesti honore atq; gloria donabit. Vtinam vos potius mihi obtemperaretis, & mecum vnâ verum Deum coleretis. Tunc Magnentius ab Imperatore petiuit, vt eum solui iuberet. Cum igitur ille stetit, Magnentius dixit; Si vis nos Deo tuo credere, ostende nobis signum aliquod, quod ab illo fiat, & vnum aliquem ex his mortuis, qui iacent, fac è tumulo coram nobis exurgere. Cui sanctus Georgius + Manifestum, inquit, ijs qui rectè sentiunt, hoc est, Deum ipsum, qui è nihilo omnia creauit, posse mortuos etiam homines in vitam restituere. Quauis autem vos diaboli errore detenti, neque hoc factò in Deum viuentem credituri sitis, tamen eius multitudinis causa, quæ hîc præsens est, Dei mei benignitate confusus, ante omnium vestrum oculos Deum ipsum inuocabo, & orabo, vt signum hoc ostendat.

Cumque genua flexisset, & diutius Deum orasset, surgens, & manus in caelum extendens, dixit; Aeternæ Deus, qui vis omnes homines saluos fieri, qui per sanctos apostolos tuos, vnigeniti filij tui, omnium generum signa & prodigia effecisti, vt gentes conuerterentur, & te cognoscerent, tu ipse & nunc exaudi preces meas humilis serui tui, & exuscita vnum è mortuis iacentium in hoc tumulo, de quo Magnentius dixit, in gloriam & fidem nominis tui, & vnigeniti Iesu Christi. Repentè verò terramotus magnus eo in loco factus est, & tumuli, vbi mortui iacebant, tegumentum in terram cecidit, & vnus è mortuis iacentibus exijt. Qui cum venisset, ante pedes sancti Georgij decubuit, cumque precatus, dixit; Serue Dei altissimi, quaeso, dignum me facias Christi sigillo & salute. Cui sanctus Georgius + Si credis, inquit, in Deum, qui mortuos viuos reddit, saluus fies. Credo, inquit ille, in Deum viuentem, & vnigenitum eius filium Iesum Christum, qui nunc per orationem tuam me à mortuis suscitauit.

Imperator verò stupore & perfidia repletus, eum interrogabat; Quaddò tu mortuus es? Et quisnam antea fuisti? Cui mortuus ille respondit; Ego, antequam Christus in terram veniret, vnus fui ex his, qui errore idolorum detinebantur, quamobrè in locis obscuris tam multis temporibus cum ijs, qui mecum vnâ senserunt, hucusque mansi. His igitur visis & auditis, plurimi ex eo populo, qui præsentés erant, ac milites, in Deum crediderunt, & Christi gloriam collaudarunt. Id autem cum Imperator vidisset, amentia & furore magis repletus, dicebat Georgium magum esse, & à spiritu illuc adductum, vt eos in errorem impelleret. At beatus Georgius + Quousque, inquit, erratis, & viuenti Deo blasphemias dicitis? Scito, Imperator, neque demones ipsos tales esse, qui Christi nomen audire patiantur. Quomodo igitur, quæ vidisti & audisti, demonis nomine fieri potuissent? Tunc rursus iussit Imperator sanctum martyrem Georgium in carcerem duci, & ipse in palatium reuersus est. Cum verò ille esset in carcere, omnes, qui ad Christi fidem conuersi fuerant, nocte ad eum veniebant, à carceris custode muneribus aditum impetrantes. Et cum ad Georgium ingressi essent, ab illo in Christi fide catechumeni efficiabantur. Sed & quicumque, homines diuersis morbis laborabant, ad eum ferebantur, & qui aliquos cæcos habebant, ad eum illos ducebant. Ille autem precibus eos curabat.

Glycerius verò quidam, homo rusticus, cum araret, bos, quem vnum habebat, cecidit & mortuus est. Ille cum ad carcerem venisset, ad pedes sancti Georgij se abiicit, dicens; Domine, bouem vnum vtilem habebam, quo terram colebam, & ita nutrebar, nunc autem ille cum sub aratro ceciderit, mortuus est. Precor igitur te, vt Deum ores, & bos meus viuus restituatur: futurum enim scio, vt Deus tuus te audiat. Sanctus autem martyr Georgius respondit; Si credis in Deum meum, bos tuus viuus exurget. Credo, inquit Glycerius, non esse alium Deum, nisi eum solum, qui Christianorum est. Tum Georgius + Vade, inquit, nam bouem viuentem inuenies. His verbis ille credens, abiit, cumque bouem viuum inuenisset, redijt clamans; Magnus est Deus Christianorum. Illum autem hæc dicentem carnifices & milites comprehensum, ad Imperatorem duxerunt. Quare Imperator turbatus, neque appellationem ipsius audire passus, eum iussit minu-

Neruis
arrociter
caeditur.

Tim.

Excitat
mortuum.

Multi cre-
dunt in Chri-
stum.

Martyr in
carcerem
reducitur.

Miracula.

minu-

Glycerius
dura pati-
tur pro fide.

minutatim secari. At ille, cum in Christi confessione cruciaretur, clamavit; Deus verax, qui omnia effecisti, ne me reprobis vas inutile; quoniam credidi tibi, Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Metuo autem, quoniam sine sancto baptismo tuo sum. Volebam quidem baptismo lauari; sed id antea facere non potui. Verum si volueris tu, Domine, saluus fiam. Precor igitur te, Domine, ut sanguis meus pro baptismo mihi reputetur; quoniam Deus es, qui corda hominum & propositum cognoscis, & animum inquiris. Venit autem vox ex alto, hæc dicens; Veni, Glyceri, lætus ad me: perfectus enim eris apud me. Itaque Glycerius martyrio consummatus est.

Delatum autem fuit Imperatori Diocletiano, multos esse, qui venirent in carcerem, & à sancto Georgio docerentur; quos omnes ille ad se traheret; plurimos agrotos curando. Tunc iussit Imperator sanctum Georgium ad se duci. Magnentius verò dixit Imperatori, Christianorum genus morte non domari; cum valde sit contetiosum. Itaque virum istum, inquit, comitate potius & blanditijs aggredere; si vis ei persuadere, ut dijs immolet. Sanctus autem Georgius, cum ad Imperatorem veniret, psalmum hunc canebat.

Psal. 69.

Blanditijs
vult marty-
rem enervare
tyrannus.

Deus in adiutorium meum intende: Domine, ad adiuuandum me festina. Ductus igitur ad Imperatorem; prætor illi fuit. Tunc Imperator hortari eum ita cepit; Per solem illum & deos omnes, si me audieris, Georgi, & dijs nostris immolaueris; facultates multas tibi largiar; & in palatio apud me secundas habebis. Indulgeo enim tibi; & malo te mihi obtemperantem viuere, quam repugnantem mori. Bene, inquit sanctus martyr, nunc loqueris. Utinam & antea istis verbis usus fuisses. Nunc autem post tot cruciatus vbi nam iniuriam, qua me affecisti, compensatam inueniam? Cui Imperator: Condone mihi, o Georgi, tanquam parenti crimen istud; & dijs immola, ac mecum in palatio viue. Tunc sanctus Georgius: Quoniam, inquit, omnino te ipsum mihi purgasti, hac in re tibi ego inseruiam. Vbi nam sunt dii tui? Eamus ad illos.

Irridetur ab
illo.

Hoc Georgij dicto Imperator exhilaratus, iussit omnem Senatam & exercitum vna cum populo ad templum conuenire; præconesque omnes per totam urbem clamare; Georgium illum Galilæorum mysterijs eruditum, ad magnum Apollinem adire. Hac re audita, Græci omnes epulantes clamabant; Apollo vicit? Imperator Diocletiane, in æternum regnes: magni sunt Imperatoris dii. Cum verò in templum omnes introiissent, & silentium factum fuisset; stans sanctus Dei homo Georgius, & in statu Apollinis intuens, ait; Tu ne Deus es? Num ab hominibus te coli oportet? Hæc cum dixisset, spiritus ille impurus, qui prope statuam illam permanebat, clamavit; Non sum ego Deus; neque qui mecum sunt: sed vnus est Deus verus, qui fecit omnia, & eius filius Christus, per quem fecit omnia. Nos angeli ipsius eramus; cumque ab eo defecerimus, dæmones nominamur; à quibus & homines ipsi decipiuntur. Cui Georgius; Si dii vos non estis, quare homines ipsos decipitis? Quomodo autem & nunc audetis hic manere; cum ego Dei seruus hic stem, super quem inuocatus fuit, & nunc inuocatur Christus verus Deus? Statim autem tumultus magnus factus est, & clamores, tanquam lamentantium dæmonum, omniaque templa & idola vna ceciderunt, & comminuta sunt; cum sanctus ille vir vna cum verbis, quæ supra retulimus, Crucis quoque signum fecisset.

Dæmon sua
prodit im-
becillitate.

Nota virtu-
tem signi
Crucis.

Id cum Græcorum sacerdotes vidissent; aduersus sanctum Georgium irruerunt. Quo detento, clamauerunt; Tolle hunc, Imperator, tolle hunc veneficum, qui magicis artibus omnes decepit, & deos ipsos euertit. Imperator autem tum dæmonum fallacia, tum plurimo illo sacerdotum clamore in iram concitatus, dixit sancto Georgio; Homo pessime, atque omni errore & veneficio referte, nonne mecum conuenisti, te Apollini sacra facturum? Cui martyr Christi Georgius; Inspiciens, inquit, & impudens Imperator, ego meum sacrificium Christo meo vero Deo obtuli; propterea omnes dii vestri euersi sunt. Scito igitur saltem nunc, eos neque sibi opulari posse: idola enim sunt sensu carentia, & dæmones, qui stolidos homines decipiunt; sed à Christi seruis euertuntur.

Imperatri-
cis astra co-
stantia.

Tunc Imperatrix Alexandra, cum hæc audiisset, ad Imperatorem occurrit; & eorum ipso clamans, hæc dicebat; Tu, Deus Georgij inuidi militis tui, propitius esto mihi scelestæ mulieri; neque recorderis, Domine, eorum, quæ per inscitiam commisi; sed respice hanc meam extremam mutationem; & da mihi, ut partem habeam cum Christianis, & cum seruo tuo Georgio. Hæc cum illa summis clamoribus & lachrymis diceret, multitudo magna in Dominum Iesum credidit; præsertim propter miraculum illud idolorum, quæ comminuta sunt. Iratus igitur Imperator, aduersus Alexan-

xandram & Georgium sententiam tulit; & sancto illi martyri dixit; En, pessime Georgi, etiam Imperatricem à te deceptam, morti subiecisti. Vade igitur & tu vnà cum illa, & dignam tuis in deos blasphemij poenam sustine. Legit autem sententiam, quæ sic habebat; Georgium Galilæorum discipulum, qui decretum nostri imperij violauit, neque deos ipsos coluit, quin etiam Imperatricem ipsam corripit, iubemus gladio percuti, eiusque & Alexandræ ab eo deceptæ capita truncari. Statim igitur eos comprehensos, extra urbem milites duxerunt.

Cum autem Alexandra prompto animo ad brauium sibi exoptatissimum vnà cum martyre illo adiret, & animo ac mente Deum precaretur, vt laborum motus & oculi ad cælum erecti significabant, assedit in quodam loco, & animam suam Domino in pace reddidit. Cum verò sanctum Georgium ad martyrij locum milites duxissent, ad ipsos conuersus; Expectate, inquit, paulisper, fratres, vt Deum precer. Quod cum illi concessissent, in cælum oculos & manus erexit, ac, gemitu emisso, dixit; Deus meus, qui es ante secula, ad quem ego à iuuentute mea confugi, tu, qui bona & vera es Christianorum expectatio, & certa seruorum tuorum promissio, ac perennis thesaurus, qui antequam à te aliquid petatur, dona præbes his, qui te diligunt, exaudi me, Domine. Tu, qui dedisti mihi martyrij confessionem, & ad finem vsque patientiam, tu, inquam, & nunc accipe animam meam, eamque ab aëreis & inimicis spiritibus libera, ac me vnà cum ijs, qui tibi grati fuerunt, collocare digneris. Dimitte & gentibus quæcunque contra me fecerunt, & contra seruos tuos, qui inuocant sanctum nomen tuum. Illumina ipsos, vt veritatem tuam agnoscant, quoniam omnes vis saluos fieri. Emitte auxilium inuocantibus nomen tuum, Christe. Da ipsis timorem tuum, & charitatis in sanctos tuos desiderium, vt eorum memoriam retinentes, ipsorum etiam fidem imitentur, vt digni efficiantur vnà cum ipsis vita cælesti & regno sempiterno; quoniam tuum est regnum & gloria, Patris, & Filij, & Spiritus sancti in secula, Amen.

Has preces cum sanctus Christi martyr Georgius compleuisset, genua ipsa inclinauit, & collum suum extendit; & à carnifice percussus, dormiuit in Domino vigesimo tertio mensis Aprilis, diei, qui Parasceue dicitur, hora septima. Ego verò sancti Georgij seruus, nomine Paschrates, secutus dominum meum, omnia hæc vera in cōmentarios collegi. Beatus certè est, qui in Christum verum Deum nostrum & Saluatorem crediderit; Cui gloria est & imperium in secula seculorum, Amen.

Imperatrix
abiecit vitam.

Orat mar-
tyr pro ho-
stibus suis.

Capite cæ-
ditur.

ENCOMIUM IN SANCTVM MARTYREM CHRISTI GEORGIUM, QVOD HABITVM FVIT

in die, quo eius martyrium celebratur; ex Simeone

Metaphraste.

Semper quidem splendida, & omnium ore laudata sunt sanctorum martyrum monumenta; cum primis verò laudabile & gloriosum est, quod hodierno die celebratur. Præsens enim memoria martyris non solum eorum, quæ Dominus passus est, imitationem continet athletico certamine decorata; & verni temporis splendore (hoc enim tempore eius dies festus agitur) pulchrior facta; verum etiam hilaritatem, quæ ex sublimioribus Domini Iesu Christi diebus festis proficiscitur, abundè participat. Hic enim inter hos dies, tanquam inter duos soles, proprio motu se vertentes, velut luna quædam interiectus, viriusque, splendoribus illustratur, & radijs Christum imitantibus orbem terrarum illustrat. Ante illum quidem effulsit, & cum lucidissima splendentis auroræ hora exortus est, vel statim consequentem, aut continuam potius eam horam habuit dies ille festus à toto mundo celebratus, omniumque splendidissimus ac præcipuus, Saluatoris, inquam, Christi veri Dei & nostri Domini, & martyrii principis; Crucem passi ac resurgentis, qui propter nos homo factus est, & propter nostram salutem martyrium sustinuit sub Pontio Pilato, vt est in sacris literis; quique ijs, quæ ipse passus est, victoriam contra mortem nobis largitus fuit. Idem quoque beati martyris Georgij dies festus meritò consequentem habet eiusdem Christi ad cælos assumptionem, quo die humanam nostram naturam in seipso vnà cum

Dies festus
Georgij.

Toto mudo
celebratus
dies festus
Christi re-
surgentis.

cum Patre collocavit. Quæ res non casu euenit, sed horum dierum concursu veræ charitatis œconomiam, & manifestam rerum diuinarum cognitionem significauit, ita Christo ipso, cuius causa martyrium susceptum fuit, summam in eum, qui illud suscepit, charitatem suam nobis ostendente, vt non solum his, quæ passus est, eius similitudinem exprimeret, sed in ipso etiam die, quo passus est, se similem ostenderet.

In Parasceue passus S. Georgius.

Hæc eadem celebritas & alias omnes, quæ martyribus in toto anno dicata sunt, antecedit, cum sola hæc post sanctam Christi resurrectionem verno tempore ac splendori præsideat. Quoniam igitur hæc athletica panegyris ac celebritas his finibus circumscribitur, operæ precium est deinceps & eiusdem decus per partem explicare. Celebritatis autem decus est tum salutaris oratio, tum diuinum aliquod opus. Græcis quidem & Barbaris, omnibusque alijs, in quibus idolorum error dominabatur, diei festi honestas & iucunditas erat, omni turpitudine & intemperantia dæmones colere. Nobis verò, quibus Crucis trophæum contra mortem datum est, diuersum proponitur, hoc est, omnibus certaminibus illos ipsos dæmones expugnare ac redarguere. Quamobrem volutatum dissolutio, vt turpissima res, nobis inuisa est: labor autem, qui pro virtute, & mors, quæ pro pietate suscipitur, vt suauissima quædam res, à viris fidelibus præter cætera exoptatur. His rebus factum est, vt idolorum error deletus sit, & martyrum multitudines effulserint, atque terrestria loca cælum sint effecta, sanctis viris, velut stellis quibusdam, exornata. Nam huiusmodi quotidianæ celebritates terrarum orbem continent, martyrum trophæa eorumque reliquias honorantem, & certamina illa, quæ martyres obierunt, pleno cœtu celebrantem, certamina, inquam, illa, quæ communis hostis malitiosè intulit, Dei cultum, & nomen illud, quod alijs commune non est, per idola ipsa sibi vindicare contendens. At Deus omnium, & Saluator, & stadij princeps, pro sua in homines charitate concessit, humanam naturam aduersus illum victricem euadere, vt, à quibus studebat, tanquam deus, adorari, ab iisdem, vt mortuus & pedibus conculcatus, irrideretur.

Feriæ ethnicorum.

Orbis terrarum martyrum trophæa & reliquias honorat.

Quoniam igitur idolorum insania & caligo eo tempore per omnem terrarum orbem effusa, propemodum & eas partes, quæ non habitantur, repleuerat, omnibus ferè ad impietatem spontè se conferentibus, & eum, qui verè Deus est, summæ obliuioni tradentibus, tenebris & longæ noctis compedibus irretitis hominibus illis, qui demonum culturam plurimi faciebant, & vanis spectris, tanquam miraculis quibusdam, perterfactis, in dies superstitioniosiores efficiebantur impietatis duces & amatores studiosissimi, Dioeletianus, inquam, & Magnentius, eorumque per omnem urbem satellites, insarsum, ad impietatem irruentes, studiosè in pessimis rebus versabantur, & non erat respectus morti eorum, ambulantes enim ambulabant in lumine ignis sui, neque firmamentum erat in plaga eorum, cum Deus ipse diuturna patientia illos prosequeretur, vt qui iusti essent, manifesti fierent, ne hominum natura imperfecta penitus perderetur, frumento vnà cum zizanijs exciso.

Dioeletiani & Magnentij supersticio.

Tunc, velut stella quædam in die apparens, lætæ pietatis fulgorem emittens, illustris hic & omnium voce decantatus Georgius apparuit, qui & nomine & re fructuosus extitit. Georgius, inquam, qui & nomine ipso diuinum factum, & factæ gratiam nomini congruentem in seipso ostendit, qui Issachar imitatus est, & diuinæ agriculturæ bonitatem amore prosecutus fuit, qui laboriosam culturam amauit, & vt scriptum legitur, ipse ab altissimo Deo agricultura effectus est, qui, vt bonus agricola, à teneris vnguiculis laborauit, & fructum centuplo copiosorem suo tempore Domino reddidit, qui aratro virtutis suauem pietatis sulcum recta via duxit, ob idque aptus regno cælorum probatus est, qui cum lachrymis sementem iecit, & cum exultatione messem collegit, qui cum luctu semina ipsa sparsit, & gaudens manipulos reportauit, qui fuit terra benè culta, quæ sæpè in se venientem Spiritus sancti pluuiam ebibit, & salutarem herbam his peperit, qui eam decerpunt cum fide.

Gen. 49.

Ecclesi. 7.

Hic fuit campus ille odoratissimus, in quo pietatis flores abundè floruerunt, ex quibus faui mellis spontè producantur, quorum dulcedo curatio quædam est anima. Hic fuit arbor illa fecundissima, iuxta fluuios Spiritus sancti sata, & perpetuò florens, semperque maturos virtutis fructus ferens ad illorum animos excolendos, qui talium fructuum cum fide participes fiunt. Hic fuit feracissimus verè illius vitis palmes, cuius agricola est Pater cælestis, qui spiritualem iucunditatem per ipsum nobis excolit ad nostros affectus curandos, & animam, & corpus renouandum. Idem fuit & diuinarum aquarum fons, ex quo animæ steriles irrigatæ & excultæ, fidem, spem, charitatem, virtutum

Iohan. 15.

trinitatem, diuinæ Trinitati amabilem, produxit. Hic fuit diuinarum cogitationū cultor, & ipsius Dei ager, in quo pietatis gratia excolta fuit, & miraculorum copia, quæ omnibus vñi sit, excolitur. Solet enim appellatio ipsa Dei gratiam, & hominum virtutem indicare. Id quod in Abraham, in Sara, Isaac, Iacob, Mose, & in alijs multis factum didicimus. Talis fuit & nomine, & re Georgius.

Hic vt rosa quædam in medijs spinis tunc exortus, & tanquàm lilium ex foetida herba suauem pietatis odorem emittens, in medio idololatriæ cœno extitit: vt cupressus in ea regione, in qua rubi sunt: tanquàm oliua fructifera in solitudine, & vt palma dulces reddens fructus olim amarus: vt luna plenum lumen emittens in nocte valde tristi: denique vt fax quædam in obscura caligine, & vt matutina stella in medijs nubibus ac tenebris, ijs, qui errabant in pelago impietatis, lucem præferens, vtque sol in densa aliqua caligine latum splendorem emittens. Quod si, vñdenam bonam generis sui originem, sortitus ille fuerit, scire cupis, res ipsa, tanquàm voce missa, testantur, Dei filium hunc esse? & Hierosolymæ illius ciuem, quæ superna ac libera est. Quotquot enim acceperunt eum, (vt ait ille, qui fuit & Christi discipulus, & virgo) dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine eius: cuiusmodi fuit Georgius, qui generis sui nobilitatem factis comprobauit.

Quoniam verò & terrenam eius nobilitatem scire cupis, patria ipsius fuit Cappadocia regio, alitrix verò Palestina, Christianus inde vsque à proauis, ætate iuuenis, sapientia canus, corde rectus, & vtraque re aduersus impietatem exultans. Qui in armorum certaminibus benè ab ipsa pueritia excelluerat, ac fortitudinem bellis gerendis conuenientem ita exercuerat, vt militaris ordinis Tribunatus eius fidei commissus fuerit. Cumque illud munus administrare ipsi optis fuisset, ac multis in rebus sepè viriliter se gessisset, multamque rei bellicæ scientiam sibi comparasset, & maiorem gradū appetere, maiorem nimirum assecutus fuit. Nam cum eas opes, quæ à patribus ad eum peruenierant, accepisset, ad eum, qui tunc erat, Imperatorem cucurrit: idemque fere illi euenit, quod Sauli olim euenerat. Ille enim cum asinas inquireret, regnum terrestris inuenit: hic mundani honoris gradum exquirens, regnum cælorum sortitus est: quodque præter opinionem accepit, maius eo fuit, cuius causâ illuc venerat.

Cum enim illuc venisset, & Deum ipsum contemni, demones verò coli vidisset, non tulit eam rem homo ille pietatis studio flagrantissimus: sed cum cogitaret illud Davidis dictum: Vidi præuaricantes, & tabescebam: item illud: Tabescere me fecit zelus tuus, quoniam oblitus sunt verba tua inimici mei: recordatus etiam id, quod Dominus ait: Quicumque confessus fuerit me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est: diuino zelo inflammatus, suamque cogitationem, tanquàm telum quoddam, exacuens, festinauit diuina promissa præripere, ac Deum ipsum per suam in eum confessionem, vicissim sui confessorem acquirere.

At nè illi per angustam portam introire aggredienti terrenarum facultatum cumulus impedimento foret, sed martyrium ipsum validius ac nobilius illis sibi parare posset, necessario faciendum iudicauit, vt diuino præcepto ritè vteretur: quod præceptum Dominus ille, qui eiusmodi certaminibus præsidet, dedit adolescenti, qui diues erat, cum sic ait: Si vis perfectus esse, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælis: & veni, & sequere me. Id quidem prior ille adolescens animo non prompto, sed segni accepit: at posterior hiciuuenis libenter executus est: nam pecuniarum onus deposuit, & in manus pauperum pecunijs traditis, preciosam regni cælestis margaritam emit, thesaurumque illum, qui sic in eo regno conditus est, vt rapi non possit, sibi comparauit.

Cum igitur ex ea re suum animum perfectè confirmasset, eumque diuino amoris affixisset, auaritiæ, quæ animorum corruptela est, impulsorem diabolus euerit, & primam hanc coronam aduersus illum arripuit, eamque ad sublimioris victoriæ adiuumentum ac signum mente & animo comprehendit: ipsorum denique pauperum precibus seipsum communiuit, & ex ijs ipsius victoriæ spem bonam certa fide collegit. Ità fidenti animo, tanquàm leo, cum suam crucem sustulisset, ad bellum contra impietatem gerendum profiliit. Benè enim nôrat sapiens ille vir, elemosynis & multa fide peccata expurgari, quæ sunt victoriæ impedimenta. Elemosyna enim à morte præter cætera liberat. Super scutum potentis, & super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit: proteranquit filius Sirac. Hac igitur re prius communitus, & athletico more, ac fidenti animo ad pugnam egressus, non aliqua corporea, sed illa spiritus sancti armatura se

H h h h induit,

Ephes. 6. induit, quam Paulus Apostolus docuit. Lumbos enim in veritate præcinxit, & iustitiæ thorace se induit, pedesque calceavit in præparatione Euangelij pacis, assumitque galeam salutis, in omnibus suscipiens scutum fidei, quod extinguit omnia tela ignita diaboli, & gladium spiritus, quod est verbum Dei.

Hac igitur armatura, quæ corporeis oculis non cernitur, sed spiritu & mente comprehenditur, seipsum communiuit, quoniam non aduersus carnem & sanguinem bellum susceperat, sed aduersus principatus & potestates, aduersus rectorem mundi tenebrarum, contra spirituales res spiritali more armatus, ac ferè Apostolicum illud eulogium clara voce pronuncians: Arma nostra non sunt carnalia, sed potentia Deo ad euerfionem munitiorum. Statim igitur cum è cælo adiutor è sibi euocasset illū ipsum, cuius causa certamen proponebatur, cumque animos in sua natura insitos concitasset, & Eliæ prophetæ zelum suscepisset, iustaque ira vsus fuisset, per arma iustitiæ dextra & sinistra iniustitiam adortus, inuenit quodam in loco Imperatores illos nomine imperantes, re autem vera impietati deditos: quippe qui imperio ipso aduersus eum, qui illis Imperium largitus fuerat, abutebantur. Vidit & infinita tormentorum genera, non aduersus illos proposita, qui aliquid iniuste fecerant, sed contra eos, qui pietatem seruabāt, varijs tribubus, gētibus & linguis circa eos Imperatores armatis cōsistētibus.

Cum verò & illos Georgius audiisset nefaria quædam pronunciantes, ac futurum minantes, vt si quis Christum nominaret, ijs tormentis sine misericordia aliqua cōsumptus moriatur, diuino spiritu feruescens, Machabæorum exemplo, tenes præcinxit, & furorem iudicio adhibito exercuit, & velut leo fremēs, validum & torum adspæctum præ se ferens, & minas ipsas non curans, in mediū aduolauit, clara voce se Christianum esse pronuncians, & manifestè, quanta esset pietatis nobilitas, ostendens. O animum verè diuinum, & Dei charitate comprehensum, totumque ipsi Deo inhiantem. O beatam vocem, quam edidit Christi nomen ferens Georgius, qui & à Deo ipso accepit pietatis semina, eaque multo pòst tempore benè in suo animo exulta, opportunè ipsi Deo perfecta reddidit. Eam, inquam, vocem cum ær ipse accepisset, sanctitatis cuiusdam particeps factus est, angeli verò è cælo intonuerunt, archangeli acclamauerunt, omnesque cælorum virtutes mirum in modum exultarunt, sed & omnium Dominus & Deus iustum & cōsentaneum esse censuit, vt illius animi studio atque alacritati auxilium afferret, & incorruptam victoriæ coronam ei pararet. Impiorum autem caterua obstupuit, eorumque imperator diabolus, audita voce illa, letalem plagam accepit. Et ille quidem generosus Christi athleta pergebat clara voce Christum Deum confiteri, eos verò, qui ab ipsis colebantur, demones esse, eosque errare ac delirare affirmabat, qui fallacijs & calumnijs vtuntur, vt eos probent deos esse, qui non sunt: demonstrabatque turpia quædam esse, non deos aut diuinas res, quas loquerentur. Denique illis blasphemias proferentibus ora obstruens, admonebat homines illos, vt ab errore, in quo erant, tandem resipiscerent, & vnum ac solum verumque Deum cognoscerent. Postremò illud diuinarum literarum eulogium crebrò repetebat: Qui non fecerunt cælum & terram, pereant.

At illi omni fraudum genere vtentes, omnibus modis athletam tentabant, nihil nõ dicentes, nihilque non facientes: ac modò sermones blãdos, & oleo ipso leniores proferentes, modò nudis atque apertis minarum iaculis eum ferientes. Interdum autem simulabant, se illius prudentiam, & generis splendorem, atque in bellis gerendis fortitudinem admirari, & ipsius iuuentutem misericordia prosequi. Itaque illum adhortabantur, nè immaturam mortem suaui huic vitæ temerè præferre vellet: simul etiam honorum & pecuniarum munera non vulgaria illi proponebant. Postea tormentorū genera, & plurimas mortis vias minabantur, mortemque non breuem, sed longam & tristem eum passurum, si eorum monitis acquiescere noluisset. At firmus ille & fortis Christi miles, qui Deo ipsi magis, quàm hominibus parere, & obedientia illa, quæ Deo præstatur, nihil valentius esse didicerat, nullo pacto mutatus, aut illorum minis succumbens, sed subdolas eorum adulationes redarguens, responsorum austeritate eas à se repellebat: fraudulentam verò promissam, vt vilia quædam, pro nihilo faciens respuebat: impiaque consilia, tanquàm pestifera quædam venena, propulsabat: & minas ipsas, animi, qui omnia perpeti paratus erat, alacritate irridebat: eosque vrgens admonebat, nè, quòd facturi essent, diutius morarentur, sed statim periculum facerēt, ac certiores fierent, an verè ita esset paratus, vt aiebat: illud denique clara voce dicebat: Meus amor crucifixus est.

Vndi-

Vndique igitur (vt summam dicam) inexpugnabilis erat vir ille, neque ab inimicis aliqua ex parte capi poterat. Quis me, inquiebat, separabit à charitate Christi? Tribu- Rom. 8.
latio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius? Certus enim sum, quòd neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque potestates, neque virtutes, neque presentia, neque futura, neque creatura aliqua alia poterit me separare à charitate Christi: nam mihi viuere Christus est, & mori lucrum. Atqui non sermone tantum cum aduersarijs congregiebatur, sed re etiam ipsa prudenter & efficaciter se aduersus illos instruebat, tanquam fortis aliquis bellator, robur & fortitudinem suam non solum in feriendis aduersarijs exercens, sed in ijs etiam plagis, quæ ab ipsis illatæ sunt, fortiter perferendis, corpore & spiritu se validum præbens, illo tormenta patiens, hoc autem eos vicissim feriens. Illi enim eius corpus Ceditur fla-
flagellis verberabant: hic verbera ipsa patienti & generoso animo ita superabat, vt ipsi gellis.
magis cruciarentur, cum non possent id assequi, quod volebant, quam ipse qui flagellis verberabatur.

Nimirum illi sanctum Georgium veste quodam verberari iusserunt. Cumque vestis ipse, instar plumbi, retusus fuisset ad eorum propositum inanè redarguendum, spe Multis affli-
decepti, ad alia tormenta conuersi sunt, & tormentis grauioribus eum subijcere con- gatur modis
bantur, lapide quodam ingentis magnitudinis, cum ille in carcere seruaretur, per totam noctem supra ventrem imposito, præterquam quòd eius pedes lignea compede adstricti erant, alijs quamplurimis & grauioribus tormentis adhibitis. Quibus cum athleta ille nimium laborasset, & ferè defecisset, postremò vehementissimum quoddam tormentum intulerunt. In rotam enim eum efferentes, generosi hominis constantiam se fracturos arbitrabantur. Circa quam rotam cum instar scorpionis alicuius, ille ma- Immane
gnæ mentis vir lumbos deflexos teneret, & protenderetur, & opposita reuolutione ei- supplicium.
us spiritus coarctaretur, omnia ipsius membra & artus è suo loco dimoti sunt, carnesque contractæ ac languidæ effectæ, simulque acutis accommodatorum instrumen- torum cuspidibus in multas partes ipsius corpus dissectum, multo sanguine fluente tormenta illa cruentauit.

Itaque ab hominibus illis cæcis, ita vt erat, derelictus fuit tanquam mortuus, multisque hymnis ob eam rem deos ac demones illos suos ipsi celebrarunt. Sed iidem etiam magis erubuerunt, cum sanum eum vidissent, quem vt mortuum dereliquerant. Cum enim Christus ipse omnium vita, verus Deus ac Saluator, simul & à vulneribus, & à tormentis eum liberasset, custodesque ipsos perterrefactos illinc abegisset: iterum victor ille validiora certamina subire cupiens, concitato gradu ad impios illos homines prodijt ac stetit, tam verbis, quam factis inuictam Christi potentiam ostendens. Erat enim reuera visu admirabile spectaculum illud, formidolosum atque horribile, quod pariter & fideles homines confirmabat, & infidelibus ora obstruebat. Illi autem re inopinata perculsi, & perscrutando certiores facti, non inane, aut falsum aliquid, sed verum esse, quod viderant, pro eo, quòd respicere debebant, deteriora quædam tormenta & magis violenta, generoso illi viro intulerunt. Materia enim eum obruerunt, quæ asbestos dicitur, hoc est, quæ non extinguitur, sed tunc certè fuit extincta. Quæ res, cum contra opinionem hominum acciderit, multis videtur incredibilis, quærentibus, quoniam pacto corpusculum, quod natura tale est, vt facile corrumpi possit, vehementi, & ad comburendum idoneo materiæ illius feruori vel paulum resistere potuerit? (quod tamen ita restitit, vt etiam crines ipsi ab igne læsi non fuerint, sed omnino intacti permanerint) vel quomodo animal illud, quod ex tenui aëre spiritum ducendo, naturalem vitam continet, ea materia, quæ ad obstruendum aliquid idonea est, obrutum, & respiratione priuatum, vita etiam ipsa priuatum non fuerit.

At si quis talibus ad contradicendum rationibus vsus fuerit, dicat is, quomodo Io- Ionæ 2.
nas in ventre ceti tribus diebus vixit, eumque intactum fera illa euomuit: quomodo & Jerem. 38.
Hieremias in coeni lacum demersus, intactus illinc eductus fuit: item quomodo tres Dan. 3.
illi pueri in fornacis flamma tenuem aërem respirabant, & combustis vinculis, eorum capillus combustus non est, neque ignis odor in illis vllus remansit. Qui hæc, & alia admirabilia facta & prodigia, quæ singulis ætatibus immensæ gloriæ Dominus Deus ser- uorum suorum causa effecit, benè considerauerit, facilius adducetur, vt hoc etiam nobiscum vnà confiteatur, & credens dicat: Verè mirabilis est Deus in sanctis suis. Vni- Psal. 67.
uersarum enim rerum natura talis est, qualem vult is, qui eam creauit? & hæc (vt in Psal. 76.
psalmo dictum fuit) mutatio est dexteræ excelsi.

Sed deficiet me tempus, & multò magis oratio ipsa propter sermonum inopiam, quæ in me est, si velim singulatim & per partem scribere omnium tormentorum, quæ publicè & in carceribus adversùs Christi militem illata sunt, figuram & speciem, & dolorum intolerabilem magnitudinem, quæ orationem omnem exuperat, eorumque, qui illum cruciabant, sævitiam atque immanitatē, ipsius denique athletæ in omnibus tormētis perferendis tolerantiam & constantem animum, qui per singulos cruciatus, quantum in eo fuit, illud præstitit, quod est apud Paulum. Tāquam morientes sumus, & ecce vivimus. Quid dicam preces illas, quas per totam noctem & diem, subeundo certamina, ad Deum fundebat, partim ei supplicans, qui salutem afferre potest, partim gratias agens, quòd illi opem tulerat? Ad hæc & eorum, qui dii habebantur, repentinam per Crucis signum eversionem, ipsorumque dæmonum lamentabilem confessionem, quippe qui manifestè confessi sunt, se deos non esse, ut eos puderet, qui temerè illos adorabant? Quid propositas intercæ quaestiones, atque oppositiones, quæ multam in se continent tragædiam? Quid mores, & eorum, quæ ab utraque parte dicebantur, sententiam, velut in tabula, exponam? Quid divinas visiones & colloquutiones nocte & die, ad eius patientiam remunerandam, sancto martyri à Deo concessas? Quid auxilia, consolationes & curationes, ex quibus recreationem percipiens, præteritorum laborum libenter obliuiscatur, & ijs, quæ denuò in illum inferebantur, forti & constanti animo resistebat, quasi & corpus ipsum vnà cum animo adamantinum haberet?

2. Cor. 6.

for. confessionem

Neque dolis, neque blanditijs, neque minis superari potest.

Tandem decollatur.

Psal. 123.

Multos Christo lucratur.

Mà acula eius ingentia.

Esa. 6.

Sed si quis cupit omnia Georgij beatissimi viri facta cognoscere, historiam de ipsius martyrio conscriptam legat, & ex illa ediscat certaminum magnitudinem, & illius optimi bellatoris altum animum, & iustissimam victoriam, diuinorumque prætorum dignam mercedem. Ex eadem historia manifestè cognoscere poterit, & admiratione affici, quomodò ij, qui summa impietatis voragine obscurati erant, dolos adhibentes, & amara dulcioribus verbis commiscentes, beatum martyrem adorti sunt. Ille verò simplici veritatis sermone, græues & subdolas verborum machinas facillè dissoluebat ac demoliebat, eorumque insidias & occultos laqueos, solida & alta mentis suæ alis transtolabat. Dein tormenta illa varia & difficilia patientiæ suæ robore fortiter superans, cursum confecit per clauos crepidis affixos propositum. Idem securi percussus est, corporis morte animæ ipsius mortem extinguens. Demùm sanguine suo victoriam adeptus fuit, & victoriæ corona cinctus, victoriæ carmina hilari animo ei cecinit, qui victoriæ author fuerat. Hymnus autem talis erat, Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captiōnem dentibus eorum.

Ad hæc qui studiosè ac diligenter eius historiam leget, discet quemadmodum nò sibi soli martyr illè, verùm & plurimis alijs suo labore salutè conciliauit. De his loquor, quibus persuasit, ut & ipsi parem cursum transigerent, propriū sanguinem Deo libantes. Anatólio enim & Proroleoni, ut hoc facerent, persuasit, duobus illis militibus, qui, cum ea, quæ in certamine illo effulsere, miracula obstupissent, & ipsi martyris Georgij fortitudinem æmulati sunt. Necnon & Glycerium, ex bouis illius rediuii prodigio celebrem, nouimus à stulta idolorum superstitione liberatum. Quos omnes ex ipsis (ut ita dicam) draconis faucibus extractos, sacrificia perfecta, & proprio Domino accepta obtulit. Quid quòd & miracula maxima & ingentia partim ijs, qui fideliter ea petebat, abundè per illius operam Deus largitus est: partim ab aduersarijs non fideliter petita, re ipsa per martyris preces ita ipse perfecit, ut & mortuū hominem è tumulo exulcitauerit, ad eorum qui illud petierant, amentiam redarguendam, & veritatis cognitionem manifestius aperiendam? Quam assecuti fuissent, qui eam rem postularent, si æquiores oculos habere voluissent. Illi enim ipsi partim miraculorum euentus fidem non adhibentes, partim spectra quædam & inania visa illa esse credentes, rursus in eundem errorem reuoluti sunt. Cum enim ipsi omnes tormentorum machinas consumpsissent, & martyris patientia victi fuissent, ad eorum signorum, quæ fieri nunquam posse illis videbantur, petitionem, Iudaico more, confugerunt. Postea verò & ex eadem illa re conuicti, & in ruborem conuersi sunt. Multis enim miracula illa salutem conciliârunt, ex illis ipsis Georgij Deum agnoscantibus. Cum autem non possent amplius immensis illis, quæ per martyrem facta erant, miraculis repugnare, neque tamè ab ea, in qua erant, superstitione se abduci paterentur, cumque ex cæcati essent, & obtusi corde, auribus atque oculis, (ut est ab Esaia dictum) ad patrios errores necessariò reuoluebantur, & machinis quibusdam veritatem ipsam se euerfuros putabant.

Atha.

Athanasium enim quēdam in medium producerunt, qui in magicis artibus multum existimationis habebat: cuius fama longē magis celebrabatur, quā eorum, qui olim apud Aegyptum aduersus Mosē ipsum se aliquid effecturos opinabantur. Sed non diutius & hoc loco omnis illa magicæ artis fallacia vim habuit: mendaciū enim ipsum à veritate superatum fuit; & illius magi præsentia vtilior tunc apparuit, quā quo tempore Aegyptij magi Mosi resisterunt. Illi enim cū Dei digitum esse cognoscerent, qui eorum artem euertebat, verbis tantū id confitebantur: at hic fidem ipsā per Georgij opera sibi patefactam amplexatus, gladio percussus, pro veritate mortem sustinuit, vitæque nomini suo congruentis hæritatem percepit.

Exo. 7. & 8.

Magus frustra ei opponitur.

Exod. 8.

Magus credit, & sic martyr.

Missos facio singulos, quos Christi miles ad eiusdem certaminis rationem adduxit; cum quibus & Reginam Alexandram eō adduxit, vt Mosis virtutem & ipsā in se ostenderet; cū melius ac præstantius regijs thesauris opprobrium Christi esse duxisset. Quæ prompto animo mortem gladio illatam, quantum ad eius propositum pertinuit, Christi causā suscepit; & cæleste ac sempiternum regnum cum terrestri & caduco permittit.

Heb. 11.

O infatigabiles diaboli fauces. O inexhaustam Christi Dei gratiam. Vbinam sunt, qui impudenter nugantes aiunt, nostrum hostem diabolum res futuras prænoscere? En vt manuum suarum operibus cōprehensus est, & non cognouit; ex quibus rebus se victorem futurum opinabatur, illis ipsis imprudenter se captum iri. Nam à quibus adorari gestiebat, ab illis eum irrisum fuisse apparet: ac quærens alios interficere, ipse tanquā mortuus factus est: idque cū ipse in eos homines, qui nudi atque inermes erant, reges ipsos, & omnem exercitum, omnemque tormentorum violentiam hostili animo intulisset. Et regum quidem ipsorum, cū multa & magna trophæa quondam statuisent, & postea in imperio esse desuisent, victoriæ sunt extinctæ: at dexter Christi miles Georgius cū semel omnium hostem deuicerit, semper eam victoriam, quam de illo reportauit, recentem habet; omnes simul dæmonum turmas Crucis telo ab humano cœtu expellens; & eos, qui sub illorum manu fuerant, ad libertatem reuocans. Quid victoriæ hac admirabilius? quid his triumphis sublimius? quid his coronis gloriosius?

Dæmones pudent.

Hæc fuit sapientis Ducis, se aduersus hostem struentis, ratio ac via. Tam magnum fuit elemosynæ illius, quam, venditis his, quæ possidebat, pauperibus distribuit, munimen atque præsidium. Hæc magni bellatoris victoriæ præmia; hæc nostri triumphantis militis trophæa; talia fuerunt & spolia. Hic in corpore ipso vitam degens, eum, qui corporis expers est, interfecit, illum, cū in corpore suo vexando occupatum haberet, spiritu iugulans; cūque circa suam ipsius prædam illum suspensum teneret, eos, quos in sinu suo ille antea captos detinebat, abripuit. Eius enim imitator erat, qui carnis specie obiecta, hostem diabolum allexit: & dum eius pugnam recusare videbatur, eum decepit; & ita captiuos homines è manu ipsius eripuit. Hæc, inquam, ille faciebat, Christum magistrum totum in se habens, vel (vt verius dicam) totus magistro suo inhians; neque ampliùs sibi viuens, sed ei, qui pro ipso mortem passus fuit, & resurrexit; & suo exemplo docuit, non eos timendos esse, qui corpus occidunt. Non enim erat ampliùs suo corpori, sed diuinæ voluntati, obnoxius. Quid dixi, corpori? Neque suæ animæ obnoxius erat. Cū enim Christi esset discipulus, animam etiam ipsam voluntariè abnegauit; & tollens crucem suam, ab omni cura liber, magistro suo adhæsit. Merito igitur præterita tormēta obliuiscēbatur; & ad ea, quæ ante illum proponebantur, virili animo se intendebat. Itaque non ea, quæ antecesserant, metiebat; sed quæ supererant, requirebat. Defecerunt tormenta, sed non defecerunt coronæ: non enim defecerat promptus martyris animus. Malorum inuentor semper aliquid ampliùs machinabatur; & Christi athleta Georgius maiores appetens coronas, maiorum certaminum occasiones à machinatore diabolo exigebat. Itā erat vtrisque victoriæ certamen; illi quidem, (quanuis æquè superare Georgium non posset) vt secum vnā sanctum virum perderet; huic studium erat, vt non solus seruaretur; sed & omnibus validissimū suum certamen, salutare quoddam exemplum relinqueret. Itaque iustus ille certaminis præfectus Iesus Christus, viro iustè certanti auxilium attulit. Vicit igitur martyr; & perijt; qui perdere alios studebat.

S. Georgij de diabolo profligato triumphus.

Prompta eius ad patendum voluntas.

Tunc cælestes mentes, & iustorum hominum chori hymnos cecinerunt; & victricibus certamen illud vocibus atque applausu laudantes, certaminis authorem Deum celebrarunt. At Christus solus omnium Rex, & certaminum spectator ac perfector,

singulari gloria suam athletam coronauit, cum totum illi regnum aperuerit. Vidit hostis diabolus, magis que iratus est, inuidia stimulis atque aestu efferescens, & (vt ait Dauid) dentibus frendens, & perpetuo contabescens, dolens que, quod voti sui compos fieri non posset. Licebat igitur videre astutissimum draconem, aduersus carnem & sanguinem gloriari solitum, elatum que & se efferentem, ac magnifica illa verba iactantem. Robore meo hoc faciam, & manuum mearum potentia auferam terminos gentium, & orbem totum terrarum comprehendam, velut nidum quempiam, & tanquam oua aliqua derelicta tollam: neque est qui resistat, aut contra me aliquid dicat: & ponam sedem meam supra nubes caeli, & ero similis altissimo. Talem, inquam, & tantum hostem licebat videre a iuene illo vno illum, & ita despectum atque confusum, vt quid ageret, non haberet. Erat enim admodum tristis, quod tanta res diuino illi viro per eum imprudentem atque inuitum conciliata fuisset. Nam martyr ipse eorum etiam, quos proprijs laboribus seruauit, certas & immensas sibi mercedes adiunxit. Et quoniam sapiens ille bellator mercedem, quae retribuenda erat, maxime spectabat, idcirco non desistit hostem irritare & confundere, quoad perfectam de ipso victoriam adeptus est, eo que irretito, corporis sui nauigium ad tranquillum portum appulit. Non dedit somnum oculis, neque palpebris suis dormitationem, neque temporibus suis requiem, donec locum & Dei tabernaculum seipsum effecit. Noluit praesentis mortis liberatione donari, vt meliorem resurrectionem assequeretur. Non desistit fortiter se gerere, quoad magistrum & sponsum dicentem audiuit: Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium Domini tui.

Apte in martyrem Georgium cadunt, vt cum Christo sponso coniunctum, ea, quae in Cantico de Christi sponsa Ecclesia scripta sunt, cuius formosi corporis membrum quoddam preciosissimum martyr ipse est: Veni a Libano, sponsa: quoniam non per gratiam tantum, sed & propriorum operum suorum odore, sui amator ac sponsum Deum effecit, morte ipsa eundem oblectans, factus perfecta victima, eique in odorem suauitatis accepta. Quod si quis dixerit Libanum dictum fuisse, propter vitulum illum Libanum, & idolorum superstitionem, ex qua sacram illam martyris animam aufugientem, & ad Dominum ipsum confugientem, Deus ipse, vt pater, apertis vlnis occurrens, benignissime his verbis affatus est: Veni a Libano sponsa: quoniam & ita dictum illud quidam interpretati sunt, a vero ipso non aberrauerit. Quam obrum digna quoque est martyris anima, quae ab eodem Domino & hoc audiat: En vt pulchra, propinqua mea, es: rota pulchra, & macula non est in te. Id quod significat & illud: Confitebor ipsum & ego coram angelis, & Patre meo, qui in caelis est. Quid his laudationibus sublimius, quando & iudex ipse eum laudat, qui iudicandus accedit: quando & is, qui exactor futurus est, seipsum & debitorem futurum confiteretur, & in suum gaudium ingredi eum hortatur, qui inde usque a patribus suis reus erat? Hoc illud est, quod iureiurando affirmans, per Prophetam dixit: Vivo ego, dicit Dominus, quoniam glorificans me glorificabo. Ita Dei haeres, & cohaeres Christi Dei, & filij Dei, valde laudatus & decantatus Georgius effectus est: qui cum legitime certauerit, mercedem etiam supra legem recepit. Non enim condignae sunt passionis huius temporis ea gloria, quae reuelanda est, his praesertim, qui sanguine purgati sunt, & Christi sacrificium sunt imitati.

Vtrum igitur celebrabo, & magis magisque admirabor? Eum ne, qui in hac corporea vita se tanta gratia dignum praestitit, vt & Deum ipsum in seipso collocaret, & iure proprium sanguinem pro ipso effunderet? an illum, qui eum ita corroborauit, & tali gratia omne humanum genus dignum effecit? Quis non ultra modum haec admiretur? Quis diuina in humanam naturam charitatis exuperantiam non obstupescat? Nos peccata commissimus, quae venia digna non erant, qui certe eius voluptatis, quam in Paradiso gustauimus, debito tenebamur. At Christus acerbissimorum laborum patientia, omni ex parte hostes illos, qui nos in lucta deiecerant, expugnauit. Omitto enim dicere, quod ea, quae nos passuri eramus, ipse patiendo, morte sua mortem nostram a quo animo compensauit. Nunc vero e contrario ipse non indignos solum accipit, & in ijs, qui certant, ipse habitat, & certamina ipsa subleuat: sed coronas etiam tribuit, & suprema largitur dona, quae oculus non vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis ascenderunt: in quae & Archangeli ipsi cupiunt prospicere.

Talia sunt ea, quae ijs, qui eius causa labores patiuntur, Deus retribuit: quinetiam cohaeredes suos illos nominat: quodque admirabilius est, mercedem praebet, & id, quod

Esa. 64.

1. Cor. 2.

Rom. 8.

Psal. 111.

Esa. 10.
Arrogantia
diaboli illu-
sa.

Matth. 27.

Cant. 4.

Psal. 28.

Cant. 4.

Matth. 10.

1. Reg. 2.

Rom. 8.

Gen. 3.

Esa. 64.

1. Cor. 2.

Rom. 8.

quod retribuit, non vt gratiam, sed vt debitum exoluit: vt ex Dauide, & vase electionis paulo probatur. Tanta enim est ipsius Domini in eius seruos bonitas, vt non solum debita non exigat, sed & insuper eos adiuuet, & magnifica dona gratificetur, modò fidei & non vacillanti corde ad eum aliquis accedat. Ipse enim ait: Non te dimittam, neque re derelinquam. Certè verax Dauid est, cum dicit: Ego dixi in excessu meo, Omnis homo mendax. Quæcunque enim aliquis ad Dei gloriam celebrandam dixerit, nihil dicet, quod eius laudibus par sit, sed omninò infra earum dignitatem positum erit. Eius enim dignitatis non solum hominum natura, sed neque illa ipsa antiquissimorum, & ad Deum proximè accedentium angelorum conditio capax est. Quamobrè id, quod comprehendendi non potest, silentio præteriens, quantum illud sit, ità significabo: & Deum ipsum ità magis honorabo, quàm aliquid de eo dicam, quod ab eius dignitate longissimè distet.

Sed dicit aliquis, nos ad martyrem reuocans; Si Christus ipse in martyre illo certante habitabat, nihil mirum, si aduersus tot cruciatus generoso & forti animo ille restitit: hoc enim non Georgij opus fuit, sed habitantis Dei in eo gratia: cum enim Deus vult, naturæ conditio superatur. Huic ego respondens: Verè, inquam, o amice, neque dubitanter eius, qui in martyre habitabat, gratia totum efficit: sed quidnam fuit, quod eius habitationem ei conciliauit? Consideres velim primam causam, cur in eo Christus habitauit? deinde ità expendas, quæ ab ipsa gratia rectè sunt effecta. Causam quidem Dominus ipse per tonitruum filium Iohannem nobis reuelauit, cum sic ait: Si quis diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo me ipsum illi. Et: Ad eum veniemus, & apud eum mansionem faciemus. Declarans autem & charitatis effectum: Qui habet, inquit, mandata mea, & seruat illa, ipse est qui diligit me. Quoniam igitur Georgius mandata Dei habuit, ac seruauit, re ipsa Christum dilexit: idcirco & ipse dilectus eum in se habitantem possedit, quem dilexit. Cum verò Christus in illo habitaret, meritò, non gratis tantum, martyrij dono illum honorauit. Quòd enim martyrium ipsum merces sit, & bonorum operum remuneratio, Dominum ipsum audi in Euangelio, quod à Marco scriptum est, affirmantem, mercedem multam his retribui, qui in persecutionibus se dignos præstiterint.

Primum igitur Georgij ac præclarum factum, quod & Christi charitatem ei conciliauit, in eo extitit, quoniam antè seipsum dignum præparauit, qui puro vitæ suæ candore Christum in se suscipere, quauis atate iuuenili adhuc esset, & militari magistratu ac potestate vteretur: (Id quod non est facile in hominibus reperire) deinde, quòd prompto animo certamen appetierit, ac seipsum per eorum, quæ possidebat, largitionem ad id paratum ostenderit: quòdque adiutorem sapienter eum inuocauerit, quem secum habitantem habebat, Christum. Itaque fidenti animo ad pericula, quæ pro Christo subeunda erant, progressus fuit. Hæc autem præclara facta, à Georgij proposito ac voluntate proficiscébatur, pura, inquam, illius vita, fides non vacillans, sed certa, promptus ad labores perpetiendos animus ac studium, cordis humilitas: quibus rebus nihil sublimius, quæque nisi affuerint, fieri non potest, vt aliquis in Deum charitatem ostendat. Hæc cum obtulisset, & in his summam charitatem ostendisset, vicissim & ipse valde à Christo dilectus est, & apertè in se eum suscepit, qui iurè illum dilexerat. Quamobrè, antequàm certamina subiisset, cum iam paratus esset, certaminibus non fuit perturbatus: sed victor coronatus est, paratum habens sibi adiutorem Iesum Christum. Ipse enim cum naturæ nostræ debitum atque infirmitatem benè nôsset, quinetiam & nos ipsos ad animi tumorem elationemque procliues esse sciret, neque totum nostræ fidei commissit, nè duorum alterum pateremur, vel infirmitate, vt Petrus Apostolus, cadentes: vel, si ex sententia nobis res succederent, vt Pharisæus ille superbus, intumescens: neque rursus totum ipse perfecit, nè omninò nos inutiles effemus, & debitis nostris adhuc obnoxij remaneremus.

Itaque, vt antè dixi, nostram per hæc omnia salutem procurans, secundum mensuram fidei, quæ inest in singulis, ac pro eorum ratione, à quibus rogatur, dona ipsa tribuit, & cum quaritur, inuenitur: & pulsantibus diuinarum miserationum suarum viscera patefacit, periclitantibusque adiumentum & subsidium affert. Denique eorum omnium propugnator est, qui pro eo aliquid pati sibi proposuerunt, non sinens nos tentari supra id quod possumus, sed faciens cum tentatione & prouentum, vt possimus labores sufferre, ob idque & perfecta patientiæ corona donari. Quicunque verò propriæ segnitiei causa, terrestri & corporeo sensu detinemur, multas peccatorum sordes in nobis

ipsis habentes, superno ac caelesti auxilio destituimur. Itaque merito formidamus & decedimus: neque, tentatione aliqua exoriente, consistere firmo loco possumus. *Quamobrem* necessè est, Dei præceptum illud assidue à nobis seruari. *Vigilate & orate*, nè intretis in tentationem. Quod enim dicit, *Vigilate & orate*, nihil aliud vult, nisi vt propriam imbecillitatem agnoscamus, semperque diuinum auxilium imploremus. Nam & Petrus Apostolus sæpè pro Christo ipso se moriturum pollicebatur: sed quoniam Christi subsidium non quæsiuit, sui spiritus prompto feruore & alacritate confusus, redarguta fuit carnis infirmitas, quæ spiritus feruorem superauit. *Quamobrem* ad illum spectans Dominus, dicebat; *Vigilate & orate*, nè intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus, caro autem infirma: ob idque meo subsidio vobis opus est.

Ipsium igitur & nos in omnibus Saluatorem ac liberatorem Christum imploramus per gloriosum hunc semperque celebrem, qui trophæum & pulcherrimam victoriam verè assecutus est: per martyrem, inquam, Georgium, precamur Deum, vt eius voluntas in nobis fiat, sicut & in caelis: vt vna & concors nostra cum illo & cum caelestibus mentibus sit sententia ac voluntas, vt videlicet in nobis cõpleatur diuina illa vox, quam de nobis Filius ad Patrem misit, cum nos ad seipsum congregaret: *Vt sicut ego & tu, Pater, vnum sumus, & ipsi in nobis vnum sint: ego in ipsis, & tu in me: vt sint perfecti in vno eodemque sensu, eo scilicet, qui diuinus est: vt ita & ipso in nobis habitante, & intenso amoris vinculo secum vnà colligatos nos tenente, efficere possimus, quod in Cantico dicitur: Tenui ipsum, & non dimisi eum: ipse verò in nobis illud perficiat, Non te dimittam: haudquaquam in tentatione nos relinquens, sed liberans nos à malo, & ab omni studio atque imperu hostis diaboli, corruptioni animæ inhiantis: sicut tunc diuinum hunc, multis certaminibus exercitatum & sanctum martyre Georgium liberauit: vt & nos vnà cum illo choreas ducentes, dicere possimus: Anima nostra, sicut passer, erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus: Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit celum & terram. Quoniam regnum & potestas seruandi nos in tempore angustiarum, à nullo alio, nisi ab ipso solo, proficiscitur Domino nostro Iesu Christo, vero Deo ac Salvatore nostro; per quem, & cum quo conuenit & iure debetur eiusdem Imperij conforti Patri, & eiusdem essentiae Spiritui sancto vitæ auctori, omnis gloria, honor & adoratio, magnitudo ac magnificentia, nunc & in secula seculorum, Amen.*

ACTA QVÆDAM ET MARTYRIVM SANCTORVM FELICIS PRESBYTERI, FORTVNATI ET ACHILLEI diaconorum, eruditè conscripta à quodam, qui res non auditas, sed visas se narrare subindicet. Consentiunt autem antiquissima Martyrologia.

23. Aprilis.

Felix cum socijs mittitur Valentiam ab Irenæo.

Clarent miraculis.

Igitur beatissimus Irenæus, Lugdunensis vrbs episcopus, consequenti tempore martyr, in quo, dispositione diuina, instituendæ fidei fundamenta mirabili locata firmitate constabant, Felicem presbyterum tam conuersatione quam nomine, Fortunatum, in quo consummationis diuitias adfuturas rei iam vocabulum promittebat, & Achilleum diaconum, Valentinae vrbi pro imbuendæ prædicationis seminario destinauit. Quos illic gentilium posita multitudo spiritalis gratiæ suscepit studio, mirabili excoluit honore, venerationis dilexit affectu. Vbi dum impositi tam oneris, quam honoris munia terreno labore, caelesti militia exercere iugiter desiderarent, tanta in eis breui tempore miraculorum emicuit fortitudo, vt quosque spiritalis nequitie infestatione vexatos, morborum enormitate compressos, variarum ægritudinum debilitate præmortuos, opulutionis armati potentia, pristino vigori mentis & corporis viribus restaurarent. Quæ cuncta signorum virtutibus, tam gratiarum quam præconiorum suffragijs dilatata nequeunt sufficienter narrationis tramite referari: cum potius dignum sit, contemplata, euidenti fide præferre, quam audita & ambigua, agnitione recipere.

Ergo memorati iam ex magnis ad meliora tendentes, haud procùl à Valentina ciuita-